

Regionalna Izba Obrachunkowa
w Łodzi
ul. Ogrodowa 28d
91-065 Łódź

Łódź, dnia 21 sierpnia 2024 roku

Pan
Piotr Kuropatwa
Wójt Gminy Wartkowice

WK – 602/38/2024

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 1325) informuję Pana Wójta, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Gminie Wartkowice¹. Kontrolą objęto okres 2022 – 2023 i wybrane zagadnienia z lat wcześniejszych, dotyczące przede wszystkim: prowadzenia rachunkowości; długu publicznego; sprawozdawczości; realizacji dochodów z podatków i dochodów z majątku; udzielania zamówień publicznych; wydatków budżetowych; ewidencji i inwentaryzacji majątku. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa. Wykazane uchybienia i nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności²:

I.

W zakresie ustaleń ogólnych

Gmina Wartkowice nie posiada akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego, jednak saldo Wn konta 030 - Długoterminowe aktywa finansowe, na koniec 2022 i 2023 roku wynosiło 150.000,00 zł, które stanowiło wpłatę Gminy Wartkowice na kapitał założycielski Fundacji Rozwoju Gmin PRYM (fundacja jest wpisana do rejestru stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji KRS i nie prowadzi działalności gospodarczej), która ma na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Fundacja została ustanowiona 8 grudnia 2005 roku przez podpisanie aktu notarialnego. Należy wskazać, że ewidencja na koncie 030 wpłaty kapitału

¹ Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach od 25 marca do 7 czerwca 2024 roku. Protokół został podpisany w dniu 25 lipca 2024 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 902), z ograniczeniami wynikającymi z art. 5 tej ustawy.

założycielskiego dokonana na rzecz fundacji nie mieści się w treści ekonomicznej tego konta. Konto 030 służy do ewidencji długoterminowych aktywów finansowych, w szczególności akcji i innych długoterminowych aktywów finansowych, nad którymi jednostka sprawuje kontrolę, o terminie wykupu dłuższym niż rok. Przy czym kontrola ta powinna wynikać w szczególności z przepisów prawa lub z określonego tytułu prawnego.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 166) - fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami. Składnikami majątkowymi przeznaczonymi na realizację celów fundacji mogą być pieniądze, papiery wartościowe, a także oddane fundacji na własność rzeczy ruchome i nieruchomości. Jak wynika z art. 15 ustawy o fundacjach, jeżeli statut fundacji nie określa przeznaczenia środków majątkowych pozostających po jej likwidacji, sąd orzeka o przeznaczeniu tych środków z uwzględnieniem celów, którym fundacja służyła. Jeżeli natomiast w statucie określa się przeznaczenie środków majątkowych fundacji po jej likwidacji, środki te powinny być przeznaczone na cele, którym fundacja służyła. Zatem tworząc fundację fundator nie może oczekiwać zwrotu wniesionego wkładu, jest on ostateczny i bezzwrotny.

W związku z powyższym prawidłowa ewidencja przekazania wpłaty środków na kapitał założycielski, zgodnie z systematyką określoną w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 342) powinna zostać przeprowadzona z zastosowaniem konta 761 – Pozostałe koszty operacyjne, które służy do ewidencji kosztów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, m.in. kosztów, które wystąpiły incydentalnie. Powyższa nieprawidłowość powinna zostać sprostowana w 2024 roku, w sposób zgodny z ewidencją operacji dotyczących błędów lat ubiegłych.

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Nieprawidłowo zaewidencjonowano kwotę odsetek za wrzesień 2022 roku od spłaconej w trakcie 2022 roku pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi (zaksięgowano na koncie 409 – Pozostałe koszty rodzajowe, zamiast na koncie 751 – Koszty finansowe). Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku, konto 409 – Pozostałe koszty rodzajowe służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej, które nie kwalifikują się do ujęcia na kontach 400-405. Na koncie tym ujmuje się w szczególności zwroty wydatków za używanie samochodów prywatnych pracowników do zadań służbowych, koszty krajowych i zagranicznych podróży służbowych, koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych, odprawy z tytułu wypadków przy pracy oraz innych kosztów niezaliczanych do kosztów działalności finansowej i pozostałych kosztów operacyjnych. Rozporządzenie wskazuje, że do ewidencji kosztów finansowych służy konto 751. Na stronie Wn konta 751 ujmuje się

w szczególności wartość sprzedanych udziałów, akcji i innych papierów wartościowych, odsetki od obligacji, odsetki od kredytów i pożyczek, odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań, z wyjątkiem obciążających środki trwałe w budowie, odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu operacji finansowych, dyskonto przy sprzedaży weksli, czeków obcych i papierów wartościowych, ujemne różnice kursowe, z wyjątkiem obciążających środki trwałe w budowie. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 751 powinna zapewnić wyodrębnienie w zakresie kosztów operacji finansowych - naliczone odsetki od pożyczek i odsetki za zwłokę od zobowiązań.

2. Ewidencja dochodów nieprzypisanych w planach finansowych innych jednostek dokonana została w 2023 roku na podstawie PK 5926 z dnia 31 grudnia 2023 roku zapisami: [1] Wn 130-5 Ma 221-4 - ujęcie dochodów nieprzypisanych jako wpłacone, [2] Wn 800-3 Ma 130-5 - przeniesienie dochodów na fundusz, [3] 221-4 Ma 720 - przypis należności, [4] 720 Ma 860 - przeniesienie przychodów z tytułu dochodów nieprzypisanych na fundusz.

Przypis dochodów nieprzypisanych w planach finansowych innych jednostek w księgach Urzędu Gminy został zaewidencjonowany w sposób niezgodny z systematyką określoną w ww. rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku. Zgodnie z § 9 ww. rozporządzenia - do przychodów urzędu jednostki samorządu terytorialnego zalicza się dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych.

Należy wskazać, że do dochodów budżetu nieujętych w planach finansowych innych niż urząd samorządowych jednostek budżetowych zaliczane są przede wszystkim dotacje, subwencje, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz ze źródeł zagranicznych. Zgodnie z opisem do konta 901 zamieszczonym w załączniku nr 2 ww. rozporządzenia - na stronie Ma konta 901 w korespondencji z kontem 133 ujmują się dochody budżetu: z innych tytułów, w szczególności subwencje i dotacje; pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi; pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

Zatem wykonanie tych dochodów następuje bezpośrednio na rachunek budżetu bez udziału jednostek organizacyjnych, a co za tym idzie nie są one ujmowane w planach finansowych tych jednostek.

Zgodnie z zasadami ewidencjonowania przychodów, o których mowa w § 9 rozporządzenia, powinny być one ujmowane po stronie Wn na koncie 800 - Fundusz jednostki, w korespondencji z kontem 720 - Przychody z tytułu dochodów budżetowych (strona Ma). Saldo konta 720 na koniec roku podlega przeksięgowaniu na konto 860 - Wynik finansowy, a następnie saldo konta 860 po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego zostaje przeniesione na konto 800, co oznacza, że taki sposób ewidencji dochodów wpływających bezpośrednio na rachunek budżetu, a nieujętych w planach finansowych innych jednostek organizacyjnych, pozostaje neutralny dla ewidencji księgowej, gdyż po dokonaniu wszystkich księgowania nie zmienia stanu funduszu jednostki. Ponadto pominięcie w przedstawionym schemacie ewidencji, księgowania ww. przychodów przy użyciu konta 221 jest zasadne, z uwagi na fakt, że eliminuje on problem zawyżonych należności oraz dochodów ujmowanych w sprawozdaniu jednostkowym Urzędu z wykonania planu dochodów.

3. Kwota skutków finansowych zwolnień w podatku od nieruchomości wykazana w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2023 roku, a wynikająca z uchwały nr XLVIII/264/2021 Rady Gminy Wartkowice z dnia 28 października 2021 roku, mogła zostać zawyżona w 2023 roku o 211.138,56 zł. Przyczyny nieprawidłowości zostały wskazane w protokole kontroli. Ustalona przez RIO kwota zawyżenia skutków zwolnień powinna zostać zweryfikowana przez jednostkę.
4. Skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od nieruchomości od osób prawnych wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2023 roku, mogły zostać zawyżone w 2023 roku o kwotę 284.900,39 zł. Przyczyny nieprawidłowości zostały wskazane w protokole kontroli. Ustalona przez RIO kwota zawyżenia skutków obniżenia górnych stawek podatkowych powinna zostać zweryfikowana przez jednostkę.
5. Skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków transportowych od osób prawnych wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2022 roku, mogły zostać zaniżone w 2023 roku o kwotę 97,79 zł natomiast na dzień 31 grudnia 2023 roku o kwotę 965,34 zł. Przyczyny nieprawidłowości zostały wskazane w protokole kontroli. Ustalona przez RIO kwota powinna zostać zweryfikowana przez jednostkę.
6. W sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP za 2022 rok zostały uwzględnione kwoty skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych w pełnych złotych. Biorąc pod uwagę stawki maksymalne dotyczące podatku od nieruchomości i w podatku od środków transportowych wskazane w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych z dokładnością do groszy, organ sporządzający sprawozdanie nie ma podstaw do samodzielnego zaokrąglania wskazanych przez ustawodawcę stawek, tym bardziej, że dane wykazane w sprawozdaniach jednostkowych wyraża się w złotych i groszach, o czym stanowi § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 454) oraz § 3 ust. 1 pkt 8 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 37 do wskazanego powyżej rozporządzenia.
7. W sprawozdaniu Rb-NDS - o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego, za okres od początku roku do dnia 31 marca 2024 roku, w wierszu D15. - Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, wykazano kwotę 390.398,30 zł, w wierszu D13. - Nadwyżka z lat poprzednich, wykazano kwotę 8.450,546,86 zł, natomiast w pozycji D13a. - Niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, wykazano kwotę 380.050,72 zł. Inspektorzy RIO ustalili, że wolne środki wykazane w pozycji D.15. sprawozdania Rb-NDS powinny zostać powiększone o kwotę 400.862,66 zł według wyliczenia zamieszczonego w protokole z kontroli, natomiast nadwyżka z lat ubiegłych powinna zostać o tę kwotę pomniejszona.
Stan środków finansowych za 2023 rok powinien zostać w sprawozdaniu Rb-NDS za I kwartał 2024 roku zidentyfikowany następująco:
[1] 8.049.684,20 zł – nadwyżka z lat poprzednich; [2] 791.260,96 zł – wolne

środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych; [3] 380.050,72 zł - niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych.

8. Wpłaty dochodów podatkowych dokonywane przez inkasentów przy użyciu terminala płatniczego, przelewane były przez operatora terminala na rachunek budżetu i ewidencjonowane były zapisem Wn 133 Ma 240-20, a następnie były przekazywane na rachunek dochodów Urzędu i ewidencjonowane zapisem Wn 240-20 Ma 133. Po właściwym zaewidencjonowaniu wpłaty, dochody były ponownie przekazywane na rachunek budżetu. Należy wskazać, że wpływy będące dochodami urzędu JST powinny bezpośrednio wpływać na rachunek dochodów urzędu (poza przypadkiem kiedy jednostka prowadzi rachunek wspólny budżetu i dochodów urzędu) i numer tego rachunku powinien być wskazany w umowie z operatorem terminala jako właściwy do przekazania wpłat. Dochody wpłacone za pomocą terminala na rachunek dochodów urzędu powinny zostać zewidencjonowane poprzez zapis Wn 130 Ma 221, a następnie przekazane na rachunek budżetu i zaewidencjonowane Wn 222 Ma 130.
9. W bilansie z wykonania budżetu, w pozycji *Pozostałe zobowiązania* wykazano kwotę 8.572,50 zł. Na powyższą pozycję bilansową złożyły się salda strony Ma kont: [1] 240 w kwocie 1 zł i [2] 223 w kwocie 8.871,50 zł.

Należy wskazać, że saldo konta 223 było nierealne, gdyż na dzień 31 grudnia 2023 roku wszystkie niewykorzystane środki na rachunkach bankowych jednostek budżetowych zostały przekazane na rachunek budżetu, co oznacza że powyższe saldo nie stanowiło środków niezwróconych na rachunek budżetu.

W dniu 17 czerwca 2024 roku dokonano korekty księgowania na koncie 223, w wyniku którego na koncie powstało saldo na dzień 31 grudnia 2023 roku po stronie Ma w kwocie 8.571,50 zł. Na podstawie PK 320/2 pod datą 31 grudnia 2023 roku dokonano sprostowania księgowania kwoty 187.226,03 zł, która stanowiła zwrot niewykorzystanych środków na wydatki z wyodrębnionego rachunku bankowego dotyczącego wydatków na wynagrodzenia, a który błędnie został ujęty na koncie 224-1 jako przekazanie dochodów.

W kontekście powyższych ustaleń należy stwierdzić, że powstanie salda na koncie 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych, po stronie Ma jest niezgodne z opisem zasad funkcjonowania tego konta znajdującym się w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku. Konto 223 służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych. Na stronie Wn konta 223 ujmuje się środki przelane z rachunku budżetu na pokrycie wydatków jednostek budżetowych, w korespondencji z kontem 133. Na stronie Ma konta 223 ujmuje się wydatki dokonane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji z kontem 902. Saldo Wn konta 223 oznacza stan przelanych środków na rachunki bieżące jednostek budżetowych, lecz niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych.

Powstanie w księgach rachunkowych budżetu salda na koncie 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych, po stronie Ma - świadczy o tym że jednostka, której przekazano środki na wydatki, dokonała wydatków wyższych niż środki otrzymane z budżetu.

10. W bilansie z wykonania budżetu wykazano w pozycji *Pozostałe należności i rozliczenia* kwotę 187.226,03 zł. Wykazane w bilansie pozostałe należności wynikały z salda strony Wn konta 224-1 – Rozrachunki budżetu. Powyższa kwota faktycznie nie stanowiła jednak należności jednostek organizacyjnych wobec budżetu (organu), ponieważ wszystkie jednostki organizacyjne na dzień 31 grudnia 2023 roku przekazały środki pieniężne znajdujące się na rachunkach bankowych na rachunek budżetu. Kwota 187.226,03 zł stanowiła wartość niewykorzystanych kwot wydatków, które zostały w dniu 30 grudnia 2023 roku zwrócone na rachunek budżetu, lecz początkowo zostały błędnie zaksięgowane jako przekazanie zrealizowanych dochodów przez Urząd Gminy, co sprostowano w trakcie kontroli zapisem ujemnym Wn 133 Ma 224-1 (PK 320/1), wskutek czego powstało saldo po stronie Wn na koncie 224-1. Należy wskazać, że na wspólnym rachunku bankowym dochodów i wydatków Urzędu nie zostały na dzień 31 grudnia 2022 roku żadne kwoty, zatem konto 224-1 nie powinno wykazywać salda. Pod datą 31 grudnia 2023 roku na podstawie PK nr 319/4 zaksięgowano kwotę 3.288.781,57 zł tytułem „wydatki wg sprawozdania UG”. Powyższa kwota została dopasowana, tak aby konto 224-1 nie wykazywało salda, a jednocześnie mogła stanowić przeksięgowanie wydatków pokrytych bezpośrednio z rachunku dochodów przez Urząd Gminy w Wartkowicach. Kwota 3.288.781,57 zł po sprostowaniu księgowania sumy 187.226,03 zł powinna zostać pomniejszona o tę kwotę, tak aby konto 224-1 nie przedstawiało nierealnego salda w kwocie 187.226,03 zł, co jednocześnie spowodowałoby powstanie salda na koncie 223-1 po stronie Wn w kwocie 178.654,53 zł (187.226,03 zł – 8.571,50 zł).

Należy podkreślić, że konto 224-1 – Rozrachunki budżetu, zasadniczo nie koresponduje z kontem 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku przewiduje, że konto 223 koresponduje z kontem 133 – Rachunek budżetu i kontem 902 – Wydatki budżetu. Natomiast z kontem 224 – Rozrachunki budżetu, w zakresie zrealizowanych dochodów korespondują konta 901 – Dochody budżetu oraz 133 – Rachunek budżetu. Zatem korespondencja kont 223 i 224 zaburza zamknięcie kręgu dochodów i wydatków, jak również stanowi naruszenie zasad ewidencji operacji gospodarczych na tych kontach.

Powyższe prowadzi do wniosku, że Urząd Gminy w Wartkowicach mógł pokryć wydatki w kwocie 3.288.781,57 zł z kwoty zrealizowanych dochodów, co stanowi naruszenie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm.), zgodnie z którym - jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

11. W zakresie zapisów księgowych na koncie 223, ustalono że doszło między innymi do następujących błędnych księgowania:
- w 2021 roku na koncie 223-2 – Rozliczenie wydatków jednostek oświatowych, po stronie Wn zaksięgowano kwotę 272.862,03 zł w korespondencji z kontem 133, stanowiącą zwrot niewykorzystanej dotacji. Powyższa kwota prawidłowo powinna zostać zaewidencjonowana na kontach Wn 901 - Ma 133. W konsekwencji o powyższą kwotę zostały w 2021 roku zawyżone dochody

budżetu Gminy Wartkowice, a co za tym idzie również wynik wykonania budżetu;

- w 2021 roku na koncie 223-2 – Rozliczenie wydatków jednostek oświaty, po stronie Ma zaksięgowano kwotę 21.602,92 zł w korespondencji z kontem 902, która nie wynikała ze sprawozdań jednostkowych jednostek oświatowych a ze sprawozdania jednostkowego Urzędu Gminy, gdzie została właściwie zaewidencjonowana zapisem Wn 902 Ma 223-1 – Rozliczenie wydatków Urzędu Gminy. O powyższą kwotę zostały w 2021 roku zawyżone wydatki budżetu Gminy Wartkowice, a co za tym idzie wynik wykonania budżetu został zaniżony;
- w 2021 roku dokonano przeksięgowania kwoty 166.695,59 zł pomiędzy analitykami kont 223 poprzez zapis Wn 223-1 – Rozliczenie wydatków Urzędu Gminy - Ma 223-2 - Rozliczenie wydatków jednostek oświatowych. Inspektorom RIO nie wskazano podstawy dokonanego przeksięgowania;
- ponadto zaksięgowano kwotę 64,90 zł poprzez zapis Wn 140-1 Ma 223- 2.

W wyniku powyżej przytoczonych księgowania na dzień 31 grudnia 2021 roku konto 223-2 wykazywało saldo strony Wn w kwocie 84.498,62 zł. W dniu 16 maja 2022 roku kwotę 84.498,64 zł przekazano na rachunek Urzędu Gminy w Wartkowicach (Wb 108/2), lecz zaksięgowano poprzez zapis Wn 223-2 - Ma 133, tj. na koncie dotyczącym rozliczenia wydatków jednostek oświatowych, mimo że przelewu dokonano na rachunek Urzędu Gminy. Przelew ten spowodował podwojenie sumy 84.498,64 zł na koncie 223-2, natomiast w dniu 31 grudnia 2022 roku zwrócono kwotę 168.997,24 zł (2 x 84.498,64 zł) na rachunek budżetu również z rachunku Urzędu Gminy w Wartkowicach i zaksięgowano ją poprzez zapis Wn 133 Ma 223-2 na koncie dotyczącym rozliczenia wydatków jednostek oświatowych, mimo że przelewu dokonano z rachunku Urzędu Gminy. Powyższa operacja spowodowała wyzerowanie salda konta 223 jednak nie odwróciła wcześniej dokonanych błędnych księgowania, jak też spowodowała, że na rachunek Urzędu Gminy wpłynęła kwota 84.498,64 zł natomiast wydatkowano z rachunku kwotę 168.997,24 zł, co oznacza, że z rachunku wydatkowano kwotę 84.498,64 zł, którą nie zasilono rachunku Urzędu Gminy.

12. W zakresie zapisów księgowych w 2022 roku na koncie 223, ustalono że konto 223-1 na dzień 31 grudnia 2022 roku wykazywało saldo strony Wn w kwocie 95.848,07 zł, co powinno oznaczać, że przekazane zasilenia dla Urzędu Gminy były wyższe niż wydatki wykonane wg sprawozdania jednostkowego Rb-28S, oraz że nie dokonano zwrotu niewykorzystanych środków w tej kwocie, przy założeniu, że dokonano prawidłowych księgowania.

Inspektorzy RIO nie byli w stanie prześledzić dokonanych księgowania na koncie 223, tak aby ustalić, w jednoznaczny sposób, co złożyło się na saldo tego konta na dzień 31 grudnia 2022 roku, gdyż uniemożliwiało to przede wszystkim niewłaściwy opis operacji, który brzmiał jedynie „przelew środków” lub „wpłata do BS”.

Należy wskazać, że ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 120 ze zm.), w art. 23 ust. 2 określa, że zapis księgowy powinien zawierać co najmniej: 1) datę dokonania operacji gospodarczej; 2) określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona

od daty dokonania operacji; 3) zrozumiwały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów; 4) kwotę i datę zapisu; 5) oznaczenie kont, których dotyczy.

Nie można zatem uznać za poprawne zapisy księgowe, które zawierają jednakowy opis operacji niezależnie od tego jakiej operacji dotyczą, jak też sytuacji gdy opis jest niejednoznaczny czy lakoniczny.

13. Na dzień 31 grudnia 2023 roku konto 223 w ewidencji budżetu Gminy wykazywało saldo strony Ma w kwocie 8.571,50 zł (po uwzględnieniu korekt księgowania dokonanych w trakcie kontroli). W zakresie ewidencji w 2023 roku na koncie 223-1 – Rozliczenie wydatków Urzędu Gminy, ustalono że kwota wydatków wynikająca ze sprawozdania jednostkowego Urzędu Gminy Rb-28S za 2023 rok wynosiła 29.739.239,67 zł, natomiast kwota zasileń przekazanych na rachunek wydatków Urzędu wyniosła 26.320.508,56 zł (różnica w kwocie 3.418.731,11 zł). Na stronie Wn konta 223 w korespondencji z kontem 133 zaksięgowano ponadto kwoty: [1] 208.493 zł; [2] 263 zł; [3] 4.000 zł, które nie znalazły swojego odzwierciedlenia na koncie 223-10 w księgach Urzędu Gminy Wartkowice jako zasilenia przekazane z budżetu.

Dodać należy że nie było możliwe jednoznaczne ustalenie kwot, które złożyły się na saldo konta 223-1, stanowiły one bowiem per saldo różnych kwot zaksięgowanych niewłaściwie w latach 2021-2023 roku oraz przeksięgowania pomiędzy kontami 224-1 i 223-1. Nie ulega jednak wątpliwości, że wszystkie nieprawidłowo dokonane księgowania powinny zostać wychwycone przez służby księgowe Urzędu Gminy w Wartkowicach, a następnie powinien zostać ustalony faktyczny przebieg operacji oraz w dalszej kolejności, jakie właściwe księgowanie powinno zostać dokonane i w związku z tym jakiego sprostowania należy dokonać w bieżącym okresie, oraz czy będzie ono istotnie wpływać na sytuację finansową Gminy Wartkowice.

14. Zarówno w 2022 roku, jak w 2023 roku, dokonano księgowania, które wskazują, że mogło dojść do pokrywania wydatków dochodami, tj.:
- pod datą 31 grudnia 2022 roku na podstawie PK 322/1 zapisem Wn 223-1 Ma 224-1 zaksięgowano 2.346.939,67 zł, tytułem „Korekta – mylnie księgowano”,
 - pod datą 31 grudnia 2023 roku na podstawie PK 318/4 zapisem Wn 223-1 Ma 224-1 zaksięgowano kwotę 3.288.781,57 zł, tytułem „Wydatki wg sprawozdania UG”.

Kwoty te nie wynikały z żadnych wyliczeń, a jedynie zostały dopasowane w taki sposób, aby konto 224-1 nie wykazywało salda na koniec roku.

W konsekwencji należy zauważyć, że sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych dla budżetu Gminy Wartkowice oraz Urzędu Gminy Wartkowice budzi wątpliwości, co do rzetelności zawartych w nich danych, oraz sporządzonych na ich podstawie sprawozdań budżetowych i finansowych.

Zgodnie z art. 24 ustawy o rachunkowości - księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłądność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: 1) pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych; 2) zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, w terminie, o którym mowa w pkt 1, a za rok obrotowy - nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym; 3) ujęcie wpłat i wypłat gotówką, czekami i weksłami obcymi oraz obrotu detalicznego i gastronomii następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.

15. Należności od budżetów w bilansie z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2023 roku wykazano w kwocie 1.682 zł. Natomiast przekazane przez urząd skarbowy dochody podatkowe w styczniu 2024 roku a dotyczące 2023 roku wyniosły łącznie 1.394,00 zł. Konto 224-5, na którym ewidencjonowano dochody podatkowe realizowane przez urzędy skarbowe wykazywało na dzień 31 grudnia 2023 roku saldo w kwocie 1.682 zł, różnica w kwocie 288 zł (61 zł – 622 zł + 273 zł) dotyczyła błędów popełnionych w poprzednich latach (opis w protokole kontroli). Sprostowania księgowości dokonano w dniu 19 czerwca 2024 roku.
16. Stwierdzono, że ogólna kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług wykazana w sprawozdaniu jednostkowym RB-28S dla Urzędu Gminy była niezgodna z kwotą wynikającą z ewidencji księgowej. W sprawozdaniu jednostkowym wykazano kwotę 84.651,61 zł, natomiast z ewidencji na koncie 201 wynikała kwota 89.160,31 zł. Różnica wynosiła 4.508,70 zł. Brak zgodności ewidencji księgowej ze sprawozdaniem jednostkowym Rb-28S stanowił naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zgodnie z treścią którego kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.
17. Stwierdzono, że faktury korygujące wystawione przez PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o. w 2023 roku na łączną kwotę 2.854,77 zł nie zostały ujęte w księgach rachunkowych 2023 roku. Z wyjaśnienia inspektor ds. księgowości budżetowej – Moniki Świątczak wynikało, że korekty zostały dostarczone do Referatu Finansowego w dniu 23 maja 2024 roku i wtedy zostały zaksięgowane. Natomiast na dzień 31 grudnia 2023 roku dokumenty na kwotę łączną 2.854,77 zł (889,43 zł + 1.973,10 zł + 2,20 zł + 239,35 zł – 249,31 zł) nie były zaksięgowane, a kwoty wynikające z tych korekt zostały potrącone przy dokonywaniu płatności za faktury w miesiącach sierpień – październik 2023 roku. Stąd też na dzień 31 grudnia wg ewidencji księgowej na koncie 201 niektóre faktury pozostawały nierozliczone (zobowiązania były o tą kwotę większe), pomimo że podczas płatności nastąpiło potrącenie zobowiązania z korektą. Po zaksięgowaniu korekt w 2024 roku zobowiązania zostały rozliczone.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości - w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Natomiast w myśl art. 20 ust. 1 ww. ustawy - do ksiąg rachunkowych okresu

sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

18. W bilansie Urzędu Gminy za 2023 rok, po stronie aktywów w pozycji B.II.2. – Należności od budżetów, wykazano kwotę 111.705,00 zł, natomiast po stronie pasywów w poz. D.II.2. – Zobowiązania wobec budżetów, wykazano kwotę 17.498,00 zł. Kwota ta stanowiła saldo strony Ma konta 225-4 – Należny podatek VAT, za grudzień 2023 roku w kwocie 17.498,00 zł. Natomiast należności w kwocie 111.705,00 zł wynikały z salda strony Wn konta 225-3 i dotyczyły naliczonego podatku VAT wykazanego w deklaracji za grudzień 2022 roku. Należy wskazać, że jednostka wykazała dwa salda dotyczące rozliczenia podatku od towarów i usług za grudzień 2023 roku (należności w kwocie 111.705 zł z tytułu podatku naliczonego oraz zobowiązania w kwocie 17.498 zł z tytułu podatku należnego), natomiast faktycznie jednostka posiadała nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym wynikającą z deklaracji za w kwocie 94.207 zł.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o rachunkowości - wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych. Powyższy przepis nie może być stosowany w zakresie ustalania rozrachunków z urzędem skarbowym z tytułu podatku od towarów i usług, gdyż jak to wynika z konstrukcji podatku jest to podatek od wartości dodanej i ustalany jest poprzez porównanie podatku naliczonego (dotyczącego zakupionych dóbr) z podatkiem należnym (dotyczącym sprzedanych dóbr). Rozliczenie z urzędem skarbowym ma charakter nadwyżki, która albo podlega wpłacie do urzędu skarbowego (zobowiązanie) albo jest zwracana przez urząd skarbowy na rachunek jednostki składającej deklarację (należność). Należy zauważyć, że składana deklaracja VAT-7 powinna mieć odzwierciedlenie w ewidencji księgowej, a utworzony w wyniku złożenia deklaracji do urzędu skarbowego rozrachunek powinien być zobowiązaniem lub należnością i w ten też sposób powinien zostać wykazany w sprawozdaniu finansowym.

19. Nadwyżka podatku naliczonego nad należnym wynikająca z deklaracji za grudzień 2023 roku wynosiła 94.207 zł. Urząd Gminy w sytuacji nadwyżki podatku naliczonego nad należnym uznawał, że są to należności budżetu i że podatek naliczony powinien zostać zwrócony przez budżet na rachunek Urzędu. Powyższa kwota została przekazana na rachunek bankowy Urzędu Gminy w Wartkowicach w dniu 11 kwietnia 2024 roku, jednak w trakcie kontroli (w dniu 6 czerwca 2024 roku) dokonano zwrotu powyższej kwoty na rachunek budżetu i ujęto go jako dochód budżetu poprzez zapis Wn 133 - Ma 901 z odpowiednią klasyfikacją budżetową. Przekazanie nadwyżki podatku naliczonego nad należnym na rachunek Urzędu Gminy (jednostki budżetowej) nie znajduje uzasadnienia w przepisach. Zwrot taki jest możliwy wyłącznie w przypadku samorządowego zakładu budżetowego (w Gminie Wartkowiec nie ma zakładu budżetowego).
20. Ewidencja naliczeń i wpłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych odbywała się przy użyciu konta 240-24 w korespondencji z kontem 405 – Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, przy zastosowaniu § klasyfikacji budżetowej 4140. W ocenie RIO, właściwy zapis

powyższej operacji powinien być następujący Wn 403 Ma 229. Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 44 ze zm.) - do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, ustawy, stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a-5d oraz art. 49a i art. 49b ustawy, przepisy Ordynacji podatkowej, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Prezesowi Zarządu Funduszu. Powyższa regulacja podkreśla charakter podatkowy wpłat na rzecz Funduszu. W związku z powyższym, jednostka powinna rozważyć czy właściwym kontem kosztowym do ewidencji wyżej wymienionych wpłat nie powinno być konto 403 – Podatki i opłaty. Stosownie do opisu konta 403 – podatki i opłaty, zawartego w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku - służy ono do ewidencji w szczególności kosztów z tytułu podatku akcyzowego, podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz opłat o charakterze podatkowym, a także opłat: notarialnej, skarbowej i administracyjnej oraz składek i wpłat do organizacji międzynarodowych.

21. W księgach budżetu – organu, na koncie 222 w 2023 roku nie dokonywano żadnych księgowania. Ewidencja dochodów przekazanych przez jednostki organizacyjne oraz sprawozdań jednostkowych Rb-27S składanych przez te jednostki odbywała się przy użyciu konta 224 z rozszerzeniem 1 dla Urzędu Gminy Wartkowicach, rozszerzeniem 2 dla jednostek oświatowych, oraz rozszerzeniem 3 dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wartkowicach.

Należy wskazać, że ewidencja rozrachunków z tytułu realizowanych przez jednostki organizacyjne dochodów powinna odbywać się przy użyciu konta 222 – Rozliczenie dochodów budżetowych, na co wskazują przepisy ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku, stosownie do których konto 222 służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta 222 ujmuje się dochody budżetowe przelane do budżetu, w korespondencji z kontem 130. Na stronie Ma konta 222 ujmuje się w ciągu roku budżetowego okresowe lub roczne przeksięgowania zrealizowanych dochodów budżetowych na konto 800, na podstawie sprawozdań budżetowych. Konto 222 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych, lecz nieprzelanych do budżetu. Saldo konta 222 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130. Natomiast zgodnie z powołanym powyżej rozporządzeniem konto 224 służy do ewidencji rozrachunków z innymi budżetami. Ewidencja szczegółowa do konta 224 powinna umożliwić ustalenie stanu należności i zobowiązań według poszczególnych tytułów oraz według poszczególnych budżetów. Konto 224 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn konta 224 oznacza stan należności, a saldo Ma konta 224 - stan zobowiązań budżetu z tytułu pozostałych rozrachunków.

22. Sprawozdania jednostkowe Rb-28S dla Urzędu Gminy w Wartkowicach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wartkowicach za 2023 rok zostały złożone po upływie obowiązującego terminu, tj. odpowiednio 7 i 2 lutego 2024 roku. W załączniku nr 41 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie

sprawozdawczości budżetowej określono termin przekazania sprawozdań jednostkowych rocznych Rb-27S i Rb-28S na dzień 1 lutego. Ponadto, sprawozdanie jednostkowe Rb-27S za 2023 rok dla Urzędu Gminy w Wartkowicach nie zawierało daty sporządzenia i przekazania.

23. Obroty strony Ma konta 223 za 2023 rok w ewidencji Urzędu Gminy w Wartkowicach wyniosły 31.725.351,38 zł. Konto to na dzień 31 grudnia 2023 roku nie wykazywało salda. Wydatki wykonane wg sprawozdania jednostkowego Rb-28S Urzędu Gminy za 2023 rok wynosiły 29.739.239,67 zł. Różnica pomiędzy obrotami Wn konta 223 a wydatkami wynikającymi ze sprawozdania jednostkowego Rb-28S Urzędu Gminy wynosiła 1.986.111,71 zł i dotyczyła: [1] przelewów między rachunkami bankowymi Urzędu dotyczącymi różnego rodzaju wydatków (np. rachunek dla wynagrodzeń, rachunek dla odpadów, rachunek projektu „Cyfrowa Gmina”, rachunek Funduszu Pomocy Ukrainie) w łącznej wysokości 1.335.076,33 zł, co do których nie stosowano technicznych zapisów ujemnych w celu zachowania czystości obrotów konta; [2] środków przeznaczonych na wydatki niewygasające 2022 roku, które nie zostały wydatkowane w ustawowym terminie i w dniu 4 lipca 2023 roku zwrócono ją na rachunek budżetu w kwocie 439.779,50 zł; [3] zwrotu środków z rachunku wydatków Urzędu służącego do wypłaty wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2023 roku w kwocie 187.226,03 zł co do których nie stosowano technicznych zapisów ujemnych w celu zachowania czystości obrotów konta.

Należy wskazać, że w przypadku, gdy obroty na kontach mogą dostarczać fałszywych informacji o przebiegu operacji gospodarczej, można stosować ujemny zapis techniczny dla zachowania czystości obrotów. Celem tego zapisu jest zachowanie czystości obrotów na koncie księgowym oraz przywrócenie jego pierwotnego charakteru. Przepisy prawa bilansowego nie określają sytuacji, w których dokonuje się zapisów technicznych. Jednak w praktyce w celu zachowania "czystości obrotów" na koncie księgowym oraz przywrócenia jego pierwotnego charakteru często stosuje się takie zapisy. Zapisu technicznego dokonuje się po obu stronach tego samego konta, tymi samymi kwotami oraz tym samym znakiem.

Ponadto ustalono, że kwota wydatków przeksięgowana na podstawie Polecenia Księgowania PK 5935 z dnia 31 grudnia 2023 roku z konta 223 na konto 800 w wysokości 29.745.269,52 zł różniła się od kwoty wynikającej ze sprawozdania jednostkowego Urzędu Rb-28S o 6.029,85 zł. Powyższa kwota zapewne nie jest właściwą kwotą, o którą różniło się sprawozdanie Rb-28S od kwoty jaka została przeksięgowana na fundusz jednostki, chociażby z uwagi na wydatki niewygasające za 2022 roku w kwocie 134.972,60 zł, które zostały wykonane w 2023 roku i powinny podlegać przeksięgowaniu na konto 800 na podstawie sprawozdania Rb-27NWS za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2023 roku, poprzez zapis Wn 223 Ma 800. Zatem kwota, którą na koniec 2023 roku należało przeksięgować na konto 800 (przy założeniu, że kwota wydatków wynikająca ze sprawozdania Rb-28S jest prawidłowa) powinna wynosić 29.874.211,97 zł.

24. W odniesieniu do zapisów na koncie 223 w ewidencji Urzędu Gminy w Wartkowicach ustalono, że w dniu 30 czerwca 2023 roku poleceniem księgowania PK nr 2862/5 dokonano zapisu księgowego Wn 222-15 Ma 223-10 w kwocie 2.152.775,68 zł tytułem operacji „dotacje i subwencje”. Również

w dniu 31 grudnia 2023 roku poleceniem księgowania PK nr 5916/17 dokonano zapisu księgowego Wn 222-15 Ma 223-10 w kwocie 1.136.005,89 zł tytułem operacji „sprostowanie księgowania”. Powyższe operacje w łącznej kwocie 3.288.781,57 zł sugerują, że kontrolowana jednostka nie odprowadzała wszystkich zgromadzonych dochodów na rachunek budżetu zgodnie z wymogiem określonym art. 11 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, który określa, że jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Urząd Gminy w Wartkowicach częściowo ze zgromadzonych dochodów pokrył w 2023 roku wydatki prawdopodobnie w kwocie 3.288.781,57 zł (patrz również ustalenia powyżej).

Konto 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych, zasadniczo nie koresponduje z kontem 222 – Rozliczenie dochodów budżetowych. Przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku przewidują, że konto 223 koresponduje z kontem 130 – Rachunek bieżący jednostki i kontem 800 – Fundusz jednostki, w zakresie zrealizowanych wydatków. Natomiast z kontem 222 – Rozliczenie dochodów budżetowych, w zakresie zrealizowanych dochodów korespondują konta 800 – Fundusz jednostki - na podstawie sprawozdania z wykonanych dochodów oraz 130 – Rachunek bieżący, 101 - Kasa - na podstawie wpływów. Zatem korespondencja kont 223 i 222 zaburza zamknięcie kręgu dochodów i wydatków, jak również stanowi naruszenie zasad ewidencji operacji gospodarczych na tych kontach.

Zgodnie z opisem zasad funkcjonowania konta 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych, zawartym w przepisach ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów, konto to służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych, w tym wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich. Na stronie Wn konta 223 ujmuje się w szczególności: [1] w ciągu roku budżetowego okresowe lub roczne przeniesienia, na podstawie sprawozdań budżetowych, zrealizowanych wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich na konto 800; [2] okresowe przelewy środków pieniężnych na pokrycie wydatków budżetowych oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, w korespondencji z kontem 130. Na stronie Ma konta 223 ujmuje się w szczególności: [1] okresowe wpływy środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, w korespondencji z kontem 130; [2] okresowe wpływy środków pieniężnych przeznaczonych dla dysponentów niższego stopnia, w korespondencji z kontem 130.

W samorządowych jednostkach budżetowych na koncie 223 ujmuje się również operacje związane z przepływami środków europejskich w zakresie, w którym środki te stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego. Konto 223 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, lecz

niewykorzystanych do końca roku. Saldo konta 223 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu na rachunek dysponenta wyższego stopnia środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

Zgodnie z opisem zasad funkcjonowania konta 222 – Rozliczenie dochodów budżetowych, zawartym w przepisach w w. rozporządzenia - konto to służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta 222 ujmuje się dochody budżetowe przelane do budżetu, w korespondencji z kontem 130. Na stronie Ma konta 222 ujmuje się w ciągu roku budżetowego okresowe lub roczne przebiegania zrealizowanych dochodów budżetowych na konto 800, na podstawie sprawozdań budżetowych. Konto 222 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych, lecz nieprzelanych do budżetu. Saldo konta 222 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

Stwierdzone w rezultacie kontroli nieprawidłowości dotyczące ewidencji na kontach 223 i 224 w księgach budżetu Gminy Wartkowice (organu) oraz na konta 222 i 223 w księgach Urzędu Gminy, świadczą o nierzetelnym prowadzeniu ksiąg rachunkowych, jak również o niespełnieniu wymogu sprawdzalności ksiąg. Zgodnie z art. 24 ustawy o rachunkowości - księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych. Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności: 1) udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych; 2) zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzenie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych; 3) w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapewniona jest kontrola kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych; 4) zapewniony jest dostęp do zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych.

25. Konto 080 - Środki trwałe w budowie, obejmowało wartość zadań, których realizacji zaniechano z powodu upływu terminu ważności dokumentacji projektowej, tj.: [1] „Projekty techniczne dróg” na kwotę 2.365,45 zł; [2] „Dokumentacja projektowa - Archiwum” na kwotę 20.910,00 zł; [3] „Dokumentacja projektowa Świetlice OSP” na kwotę 52.297,50 zł.

W związku z powyższym wartości związane z ww. zadaniami nie powinny mieć odzwierciedlenia na koncie 080.

W zakresie planowania i prognozowania wielkości finansowych w budżecie i w wieloletniej prognozie finansowej oraz w zakresie wykonywania budżetu

1. Według budżetu gminy na 2022 rok i jego zmian dokonanych w trakcie roku - planowany deficyt na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 6.321.695,41 zł, a faktycznie osiągnięto nadwyżkę w kwocie 1.150.213,35 zł. Podobnie, w roku 2023 - według budżetu gminy na 2023 rok i jego zmian planowany deficyt na dzień 31 grudnia 2023 roku deficyt wynosił 7.695.961,23 zł, a faktycznie osiągnięto nadwyżkę w kwocie 1.525.034,65 zł. Przyczyny osiągnięcia nadwyżki, przy planowanym deficycie opisano w protokole kontroli.
2. W uchwale nr LXVII/368/2022 Rady Gminy Wartkowice z dnia 28 grudnia 2022 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF) na lata 2023-2027, stwierdzono niezgodność danych dotyczących spłat rat kapitałowych wynikających wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych (poz. 10.6. WPF) z danymi w zakresie spłat rat kapitałowych wynikającymi z zawartych umów, co szczegółowo zostało opisane w protokole kontroli.
3. Uchwałą nr LXVII/368/2022 z dnia 28 grudnia 2022 roku Rada Gminy Wartkowice uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Wartkowice na lata 2023 - 2027. W wykazie przedsięwzięć, w zakresie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa budynku pasywnego Urzędu Gminy Wartkowice” ustalono: łączne nakłady finansowe na kwotę 18.041.000,00 zł; limit wydatków na 2023 rok w kwocie 7.450.000,00 zł oraz limit zobowiązań w kwocie 7.450.000,00 zł. Po zmianach w wykazie przedsięwzięć, w zakresie ww. zadania inwestycyjnego, wprowadzonych uchwałą Rady Gminy Wartkowice nr LXXX/437/2023 z dnia 28 września 2023 roku, ustalono: łączne nakłady finansowe na kwotę 18.311.000,00 zł, limit wydatków na 2023 rok w kwocie 7.720.000,01 zł oraz limit zobowiązań w kwocie 7.720.000,01 zł.

Ustalono, że limit zobowiązań został błędnie określony, ponieważ większość umów w sprawie przedmiotowego zadania inwestycyjnego zostało zawartych w latach 2016-2022. W 2023 roku zaciągnięto zobowiązania na łączną kwotę 89.717,60 zł, w tym umowy na: emisję programu telewizyjnego promującego budynek pasywny na kwotę 3.136,50 zł; na organizacją eventu w ramach promocji budynku pasywnego na kwotę 43.173,00 zł, wypożyczenie sprzętu nagłaśniającego na potrzeby organizacji eventu na kwotę 3.690,00 zł. Podpisano także aneksy nr 2 i 3 zwiększające wynagrodzenie wykonawcy o kwotę 38.901,67 zł oraz zlecono dozór techniczny na łączną kwotę 816,43 zł. Zatem limit zobowiązań do wykorzystania na 2023 rok powinien wynieść 89.717,60 zł.

Stopień wykorzystania limitu zobowiązań nie musi pokrywać się z wykorzystaniem limitu wydatków, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych. Kwota, na którą będzie można zaciągać zobowiązania, będzie ulegała pomniejszeniu o kwotę zobowiązań zaciągniętych (podpisanych umów) w ramach ustalonego limitu dla przedsięwzięcia (ale tylko do celów obliczenia pozostałego do wykorzystania

limitu, a w uchwale w sprawie WPF limit zobowiązań musi pozostać do końca roku, co najmniej w kwocie, na którą zostały podpisane umowy). Zatem, jeżeli na realizację dwuletniego przedsięwzięcia organ wykonawczy podpisze umowę w pierwszym roku realizacji i opiewać ona będzie na kwotę stanowiącą większość łącznych nakładów finansowych – należy uznać, że limit zobowiązań do zaciągnięcia na dane zadanie w roku następnym będzie stanowił różnicę między pierwotnie założonym limitem na całość zadania, a wykorzystanym (poprzez zawarte umowy) już w pierwszym roku realizacji.

4. Rada Gminy Wartkowie w dniu 8 września 2022 roku uchwałą nr LXII/349/2022 w sprawie zmian w budżecie na 2022 rok oraz uchwałą nr LXII/350/2022 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej, zwiększyła limit wydatków w 2022 roku na zadanie pn. „Rozbudowa dróg gminnych i leśnych Chodów – Pełczyska”, w dziale 600, rozdziale 60016, § 6050 - do kwoty 4.191.028,00 zł, zaś wydatkowano kwotę 4.191.652,96 zł (tj. za nadzór archeologiczny, wypis z rejestru gruntów, tablicę informacyjną, nadzór inwestorski i roboty budowlane), co wskazuje, że limit wydatków został przekroczony o kwotę 624,96 zł.

Powyższe naruszało art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym - ujęte w uchwale budżetowej wydatki stanowią nieprzekraczalny limit. Ponadto, zgodnie z art. 254 pkt 3 wskazanej ustawy - dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

W zakresie realizacji dochodów budżetowych

1. W zakresie wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych stwierdzono:
 - w przypadku podatników (...) ³ w deklaracjach na podatek od nieruchomości za 2022 i 2023 rok, w załącznikach ZDN-1 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykazywania budowli związanych z działalnością gospodarczą, co szczegółowo zostało opisane w protokole kontroli.

Organ podatkowy powinien dokonać, na podstawie art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 ze zm.), czynności sprawdzających mających na celu ustalenie poprawności formalnej składanych deklaracji, jak również ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Zgodnie natomiast z art. 274a § 2 ww. ustawy - w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych;

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

- podatnik nr (...) ⁴ w deklaracji za 2022 rok wpisał grunty związane z działalnością gospodarczą o powierzchni 531.597 m² natomiast z wypisu z ewidencji gruntów wynikało, że podatnik jest właścicielem działek o powierzchni 530.806 m². Różnica pomiędzy powierzchnią wynikającą z ewidencji gruntów i budynków, a wykazaną w deklaracji wyniosła 791 m². Podatnik w deklaracji za 2023 rok wykazał już poprawne dane.

Podatnik w trakcie kontroli RIO złożył deklarację za 2022 rok korygującą ww. powierzchnię.

2. W zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości osób fizycznych stwierdzono:

- podatnicy o numerach kont: (...) ⁵ posiadali w badanym okresie dwa konta w analitycznej ewidencji podatkowej (oddzielnie dla prowadzonej działalności gospodarczej – wymienione powyżej i oddzielnie dla osoby fizycznej nieprowadzącej działalności a będącej właścicielem gruntów sklasyfikowanych jako rolne – konta podatkowe nie objęte próbą kontroli). W związku z powyższym organ podatkowy wystawiał odrębne decyzje ustalające wymiar podatku w zakresie podatku od nieruchomości w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz w zakresie łącznego zobowiązania pieniężnego. Powyższe pozostawało w sprzeczności z art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1176), który wskazuje, że osobom fizycznym, na których ciąży obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego oraz jednocześnie w zakresie podatku od nieruchomości lub podatku leśnego dotyczący przedmiotów opodatkowania położonych na terenie tej samej gminy, wysokość należnego zobowiązania podatkowego pobieranego w formie łącznego zobowiązania pieniężnego ustala organ podatkowy w jednej decyzji (nakazie płatniczym), z zastrzeżeniem ust. 2;
- podatnik nr (...) ⁶ Na podstawie przedłożonych wypisów z ewidencji gruntów i budynków oraz danych zawartych w decyzjach wymiarowych ustalono, że podatnik prowadzący działalność gospodarczą (...) ⁷ nie wykazał do opodatkowania budowli. Na podstawie zdjęć satelitarnych dostępnych na stronie internetowej <https://www.google.com/maps> oraz na podstawie

⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

ortofotomap dostępnych na stronie goeportalu2, ustalono że będąca własnością podatnika nieruchomość, na której znajduje się zakład - w części dostępnej oglądowi stanowi ogrodzony plac utwardzony. W związku z powyższym podatnik winien wykazać do opodatkowania ww. budowle, jeżeli są one związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Ponadto ustalono, że grunty rolne o powierzchni 0,333 ha (RIIIb) stanowiące część działki (...) ⁸ o powierzchni 0,0470 ha opodatkowano jako grunty pozostałe. Z informacji uzyskanych od inspektora ds. wymiaru zobowiązań pieniężnych wynikało, że wg podatnika powierzchnia ta stanowi polną drogę dojazdową i nie jest wykorzystywana rolnie, w związku z tym grunt przyjęto do opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Organ podatkowy, co do zasady, nie jest uprawniony do przyjęcia innej podstawy wymiaru podatku niż dane wykazane w ewidencji gruntów i budynków. Zgodnie z art. 194 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa – dokumenty urzędowe (w tym również ewidencja gruntów i budynków), sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone. Orzecznictwo potwierdza jakie znaczenie dla organów podatkowych winny mieć dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków. Znaczenie danych z ww. ewidencji przybiera charakter bezwzględny pod warunkiem ścisłego realizowania dyspozycji wynikającej z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1752 ze zm.), który ma na celu zapewnienie systematycznej aktualizacji, a w rezultacie realności i prawdziwości danych w ewidencji gruntów i budynków.

Jeżeli zatem grunty rolne są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej, powinny być opodatkowane podatkiem od nieruchomości. Jeżeli taka okoliczność nie zachodzi, z uwagi na klasyfikację gruntów jako użytków rolnych powinny być one opodatkowane podatkiem rolnym.

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, podstawę planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej, gospodarki nieruchomościami oraz ewidencji gospodarstw rolnych stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków. W świetle przytoczonych przepisów organ podatkowy jest zobowiązany prowadząc postępowanie podatkowe uwzględnić dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków.

- podobnie podatnicy o numerach kont: (...) ⁹, którzy zostali szczegółowo opisani w protokole kontroli nie wykazali do opodatkowania budowli, co powinno być przedmiotem weryfikacji ze strony organu podatkowego;

⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29

- podatnik nr (...) ¹⁰ wg danych z rejestru gruntów był właścicielem działek o powierzchni łącznej 13,8827 ha (grunty rolne – 13,4254 ha, nieużytki – 0,022 ha i tereny przemysłowe – 0,4353 ha). W informacji IN-1 złożonej w dniu 25 maja 2020 roku podatnik wykazał grunty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą o powierzchni 1,5231 ha. Z decyzji wymiarowych wydanych na lata 2022-2023 wynikało, że opodatkowano grunty pod działalność gospodarczą zgodnie z powierzchnią zadeklarowaną przez podatnika, tj. 15.231 m², natomiast w zakresie podatku rolnego przyjęto powierzchnię fizyczną: 12,0623 ha w 2022 roku i 12,0168 ha w 2023 roku (wg wyliczeń RIO w latach 2022-2023 należało przyjąć do opodatkowania powierzchnię odpowiednio: 1,5231 ha – podatek od nieruchomości, 0,022 ha – nieużytki zwolnione z opodatkowania i 12,3376 ha fizycznych – podatek rolny).

W związku z powyższym nie opodatkowano podatkiem rolnym gruntów rolnych o powierzchni: 0,2753 ha w 2022 roku i 0,3208 ha w 2023 roku.

Z decyzji nr 3123.210046.2.2023 z dnia 7 grudnia 2023 roku w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na rok 2023 wynikało, że na podstawie umowy dzierżawy z dnia 25 września 2023 roku podatnik wydzierżawił gospodarstwo rolne innej osobie fizycznej, w związku z czym od dnia 1 października 2023 roku zaprzestano naliczania podatnikowi podatku rolnego. Z przedłożonej umowy dzierżawy wynikało, że dzierżawa nie obejmuje działek nr: (...) ¹¹ o powierzchni 0,9272 ha (Ba-0,2365 ha i RV-0,6907) i (...) ¹², które wg wypisu z rejestru częściowo skalsyfikowane są jako tereny przemysłowe. W wyniku kontroli ustalono, że z dniem 1 października 2023 roku do podstawy opodatkowania podatkiem rolnym dzierżawcy przyjęto powierzchnię kwestionowaną przez RIO, tj. identyczną, która dotyczyła obowiązywała podatnika do dnia 30 września 2023 roku.

Organ podatkowy nie wezwał podatnika do złożenia wyjaśnień w zakresie deklarowanej przez podatnika podstawy opodatkowania podatkiem rolnym.

3. W kontrolowanym okresie, przypis zobowiązania podatkowego następował w dacie wydania decyzji przed skutecznym jej doręczeniem (przypis następował zbyt wcześnie). Zgodnie z art. 21 § 1 pkt 2 ustawy Ordynacja podatkowa, zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem doręczenia decyzji organu podatkowego, ustalającej wysokość tego zobowiązania.

sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

4. W przyjętych do kontroli decyzjach dotyczących ulg w zapłacie podatku od nieruchomości, stwierdzono przypadek, w którym organ podatkowy nie zgromadził w toku postępowania podatkowego wystarczającego materiału dowodowego potwierdzającego trudną sytuację finansową podatnika.

Zgodnie z art. 122 ustawy Ordynacja podatkowa, organ podatkowy w toku postępowania podatkowego winien podjąć wszelkie niezbędne działania w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy w tymże postępowaniu. Stosownie do art. 180 § 1 ustawy - jako dowód w prowadzonym postępowaniu należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. Jak wskazuje art. 187 § 1 ustawy - organ podatkowy jest obowiązany zebrać i w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy, a następnie na podstawie całego zebranego materiału dowodowego - w myśl art. 191 ww. ustawy - poddać ocenie, czy dana okoliczność została udowodniona. Ponadto, zgodnie z § 4 art. 210 powołanej ustawy - uzasadnienie faktyczne decyzji zawiera w szczególności wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, którym dał wiarę, oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności, uzasadnienie prawne zaś zawiera wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa.

5. W przypadku objętych kontrolą ulg inwestycyjnych w podatku rolnym, z dokumentacji źródłowej nie wynikało, miejsce montażu/instalacji mikroinstalacji z panelami fotowoltaicznymi (np. budynek gospodarczy).

Ustalono również, że objęta ulgą inwestycyjną (szczegółowo opisana w protokole kontroli) oczyszczalnia ścieków obsługuje również budynek mieszkalny. Wskazano, że zasilanie oczyszczalni w energię elektryczną zaprojektowano na bazie istniejącego przyłącza (budynek mieszkalny).

Należy w związku z powyższym zauważyć, że warunkiem otrzymania ulgi podatkowej dla rolników na zakup instalacji fotowoltaicznej jest konieczność użytkowania pozyskanej energii elektrycznej wyłącznie na potrzeby gospodarstwa rolnego. Oznacza to, że rolnik ubiegający się o ulgę może odliczyć od podatku 25% poniesionych kosztów tylko wtedy, jeżeli wykaze, że energia elektryczna pochodząca z mikroinstalacji jest wykorzystywana do działalności rolniczej. Pozyskany prąd może więc np. zasilać urządzenia wykorzystywane w rolnictwie oraz służyć do oświetlenia budynków gospodarczych, ale nie może być wykorzystywany do zasilania instalacji znajdujących się w domu inwestora.

Analogicznie - warunkiem otrzymania ulgi podatkowej dla rolników na zakup i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków jest obowiązek wykazania przez rolnika ubiegającego się o ulgę, że wybudowana oczyszczalnia jest wykorzystywana do działalności rolniczej.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku rolnym, podatnikom podatku rolnego przysługuje ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na: [1] budowę lub modernizację budynków inwentarskich służących do chowu, hodowli i utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska; [2] zakup i zainstalowanie: a) deszczowni, b) urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę, c) urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód) - jeżeli wydatki te nie zostały sfinansowane w

całości lub w części z udziałem środków publicznych. Ulga inwestycyjna przyznawana jest po zakończeniu inwestycji i polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja - w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych (art. 13 ust. 2 ww. ustawy).

W związku powyższym organ podatkowy – przed podjęciem decyzji o przyznaniu ulgi – winien zgromadzić w oparciu o dokumenty źródłowe przedłożone przez podatnika (np. faktura potwierdzająca zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej) środki dowodowe potwierdzające oświadczenie podatnika o niekorzystaniu ze środków publicznych w zakresie finansowania przedmiotowej inwestycji (np. informacja z Urzędu Skarbowego w zakresie korzystania przez podatnika z ulgi termomodernizacyjnej wykazywanej w zeznaniu podatkowym w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych).

W odniesieniu do kosztów instalacji fotowoltaicznej należy też zauważyć, że przepis art. 5a pkt 18c ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 226 ze zm.) definiuje przedsięwzięcie modernizacyjne, jako przedsięwzięcie termomodernizacyjne w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Katalog wydatków podlegających odliczeniu znajduje się w załączniku do rozporządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 21 grudnia 2018 roku w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Przedmiotowa ulga dotyczy wydatków ściśle związanych z termomodernizacją istniejącego budynku mieszkalnego - w rozumieniu art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 725), poniesionych na jego docieplenie i modernizację systemu grzewczego. Odliczenia dokonuje się w zeznaniu składanym za rok, w którym poniesiono wydatki.

Natomiast zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o podatku rolnym, podatnikom podatku rolnego przysługuje ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na zakup i zainstalowanie urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód), jeżeli wydatki te nie zostały sfinansowane w całości lub w części z udziałem środków publicznych.

Tak więc cechą charakterystyczną ulgi inwestycyjnej – wymaganą przez ustawodawcę – jest cel produkcyjny wykorzystywanych naturalnych źródeł energii. Obie ulgi (ulga termomodernizacyjna i inwestycyjna), mimo, że dotyczą teoretycznie tych samych wydatków mają różny zakres. Ulga inwestycyjna w podatku rolnym w zakresie zakupu urządzeń do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii dotyczy wykorzystywania energii na cele produkcyjne. Natomiast ulga termomodernizacyjna dotyczy m.in. wydatków na całkowitą lub częściową zamianę źródeł energii na źródła odnawialne w budynku mieszkalnym podatnika.

Jeżeli nakłady poniesione przez podatnika spełniają warunki do objęcia preferencją przewidzianą w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku rolnym, to fakt wykazania ulgi termomodernizacyjnej w zeznaniu podatkowym w oparciu o tę samą inwestycję, a więc sfinansowanie jej w części z udziałem środków publicznych stanowi niedopuszczalność udzielenia ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym z tytułu wydatków poniesionych na zakup i zainstalowanie

urządzenia do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii, co powinno być również przedmiotem uwagi organu podatkowego.

6. W zakresie składanych przez podatników deklaracji na podatek od środków transportowych, stwierdzono że:
- podatnik o numerze konta wymiarowego (...) ¹³ (osoba fizyczna) w deklaracjach złożonych na 2022 i 2023 rok nie podał danych technicznych niezbędnych do wymiaru podatku od środków transportowych: [1] w przypadku samochodu ciężarowego nie wskazano rodzaju zawieszenia. Podatnik w ww. deklaracjach wskazał kwotę podatku za 2022 rok – 2.264,00 zł, za 2023 rok – 2.376,00 zł. Stawka podatku dla pojazdu o ww. parametrach w 2022 roku wg stawek wskazanych w uchwale nr XXXII/181/2020 z dnia 30 października 2020 roku stanowiła 2.264,00 zł przy zawieszeniu pneumatycznym lub równoważnym, natomiast przy innym systemie zawieszenia 2.020,00 zł. W 2023 roku stawka podatku dla pojazdu zgodnie z uchwałą Rady Gminy nr LXIV/356/2022 z dnia 27 października 2022 roku podobnie różniła się w zależności od rodzaju zawieszenia, przy pneumatycznym lub równoważnym – stawka wynosiła 2.376,00 zł, przy innym systemie zawieszenia – 2.120,00 zł; [2] w przypadku przyczepy nie wykazano DMCZP w deklaracji za 2022 rok, za 2023 rok w ww. pozycji wskazano 28,00 t.

Organ podatkowy w trakcie czynności kontrolnych RIO wezwał podatnika do złożenia korekty deklaracji za 2022 i 2023 rok w związku z ww. brakami danych technicznych w złożonych deklaracjach. Podatnik w dniu 24 maja 2024 roku złożył korekty deklaracji, z których wynikało, że został opodatkowany wg prawidłowych stawek;

- podatnik o numerze konta wymiarowego (...) ¹⁴ (osoba fizyczna) w deklaracji złożonej na 2022 rok nie podał danych technicznych niezbędnych do wymiaru podatku od środków transportowych: [1] w przypadku ciągnika siodłowego nie wskazano liczby osi w deklaracji za 2022 rok, za 2023 rok w ww. pozycji wskazano 2 osie; [2] w przypadku naczepy nie wskazano liczby osi w deklaracji za 2022 rok, za 2023 rok w ww. pozycji wskazano 3 osie.

Organ podatkowy w trakcie czynności kontrolnych RIO wezwał podatnika do złożenia korekty deklaracji za 2022 rok w związku z ww. brakami danych technicznych w złożonej deklaracji. Podatnik w dniu 29 maja 2024 roku złożył korektę deklaracji, z których wynikało, że został opodatkowany wg prawidłowych stawek;

- w deklaracji złożonej przez podatnika podatku od środków transportowych osobę prawną (...) ¹⁵, stwierdzono że podatnik niewłaściwie określił moment

¹³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29

powstania obowiązku podatkowego, a co za tym idzie wysokość podatku dla zakupionego pojazdu. W deklaracji złożonej dniu 3 kwietnia 2023 roku wykazał, iż nabył w dniu 15 lutego 2023 roku samochód ciężarowy (DMC – 18t, 2 osie zawieszenie pneumatyczne) z pierwszą rejestracją na terenie RP w dniu 6 marca 2023 roku. W deklaracji opodatkował pojazd w kwocie 1.535,00 zł (wg wyliczenia 1.842,00 zł / 12 mies. x 10 mies.).

Zgodnie art. 9 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - obowiązek podatkowy w zakresie podatku od środków transportowych, powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku nabycia środka transportowego zarejestrowanego - od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został nabyty. W związku z tym, iż pierwsza rejestracja nastąpiła w marcu 2023 roku, obowiązek podatkowy dla ww. pojazdu powstał od kwietnia 2023 roku. Podatek za 2023 rok został zawyżony o 153,00 zł, gdyż winien wynosić 1.382,00 zł. W trakcie kontroli RIO, w dniu 22 maja 2024 roku podatnik złożył korektę deklaracji za 2023 rok określając podatek w kwocie 1.382,00 zł oraz zawnioskował o zaliczenie nadpłaty w kwocie 153,00 zł na poczet zapłaty II raty podatku od środków transportowych za 2024 rok.

7. W kilku przypadkach (szczegółowo opisanych w protokole z kontroli) organ podatkowy naliczał i pobierał odsetki od zaległości podatkowych w podatku od środków transportowych w niewłaściwej wysokości. Powyższe naruszało przepis art. 55 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.
8. Zaległości podatnika (...) ¹⁶ przedawniły się z końcem 2023 roku, gdy czynności egzekucyjne przerywające bieg terminu przedawnienia zostały podjęte w marcu i sierpniu 2018 roku. Organ podatkowy winien analizować zobowiązania podatkowe podatników, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności powodujących przerwanie lub zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określonych w art. 70 ustawy Ordynacja podatkowa. Zgodnie z art. 59 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa - zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części między innymi wskutek przedawnienia (pkt 9).
9. W przypadku podatnika nr (...) ¹⁷ zalegającego z podatkiem od nieruchomości na kwotę 17.264,00 zł (obejmującą część VI raty i VII, VIII i IX ratę za 2019 rok) organ podatkowy zaniechał złożenia wniosku o opis i szacowanie

sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

nieruchomości, czym przyczynił się do umorzenia postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Łodzi w dniu 28 listopada 2019 roku przesłał pismo informujące o dokonaniu zajęcia nieruchomości rolnej na terenie Gminy Uniejów. Natomiast w dniu 2 marca 2020 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łasku poinformował, że dłużnik został wezwany do dobrowolnej zapłaty długu w ciągu 14 dni, lecz obowiązku swego nie dokonał. Celem dalszego prowadzenia egzekucji niezbędne było złożenie przez wierzyciela wniosku o opis i szacowanie zgodnie z przepisem art. 942 w zw. z art. 824 § 1 pkt 4 ustawy Kodeks postępowania cywilnego w terminie 6 miesięcy od daty zajęcia nieruchomości, które zostało dokonane w dniu 28 listopada 2019 roku.

Dobrowolna rezygnacja z egzekucji zaległości podatnika z nieruchomości może spowodować, że wierzyciel nie uzyska żadnych środków z egzekucji, a zobowiązania podatnika ulegną przedawnieniu. Zgodnie z art. 70 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa - zobowiązania podatkowe przedawniają się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Natomiast zgodnie z § 4 ww. przepisu - bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony. Po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zastosowano środek egzekucyjny.

Należy także zauważyć, że organ podatkowy nie zabezpieczył zaległości podatnika (...) ¹⁸ poprzez ustanowienie hipoteki.

10. Wójt Gminy nie ustalił planu wykorzystania zasobu nieruchomości, stosownie do wymogu wynikającego z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 344 ze zm.), zgodnie z którym - jednostki samorządu terytorialnego są zobligowane do ustalenia planu wykorzystania zasobu nieruchomości, który winien być sporządzony na okres 3 lat.
11. W zakresie prawidłowości zawierania umów, wnoszenia opłat za najem lokali użytkowych i za dzierżawę gruntów stanowiących własność Gminy Wartkowice, stwierdzono:
 - w przypadku umowy najmu lokalu użytkowego z dnia 6 maja 1992 roku, termin płatności na fakturach nie był zgodny z postanowieniami umowy. Po aneksie nr 11/2003 z dnia 23 stycznia 2003 roku do ww. umowy najmu, w § 5 pkt 2 umowy określono, iż czynsz jest płatny w terminie 14 dni od daty doręczenia faktury VAT, natomiast na wystawianych fakturach określano termin płatności do dnia 10 każdego miesiąca. Ustalono, że najemca pomimo błędnie określonego terminu płatności na fakturze dokonał wpłat czynszu w terminie 14 od daty doręczenia faktury, w jednym przypadku dokonał wpłaty czynszu z jednodniowym przekroczeniem terminu płatności;
 - w przypadku umowy najmu lokalu użytkowego z dnia 1 lutego 2001 roku oraz umowy dzierżawy z dnia 24 lutego 2021 roku określono, iż czynsz jest płatny

¹⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

odpowiednio w terminie 7 dni oraz 21 dni od daty doręczenia faktury VAT. Nie przedłożono do kontroli wszystkich potwierdzeń odbioru faktur przez najemcę oraz dzierżawcę - wobec tego nie można było ustalić czy wpłat czynszu dokonywano terminowo;

- najemca lokalu użytkowego (...) ¹⁹ z przeznaczeniem na garaż nie złożył deklaracji na podatek od nieruchomości w zakresie wynajmowanej powierzchni, a organ podatkowy nie wezwał podatnika do jej złożenia. W trakcie czynności kontrolnych do Urzędu Gminy Wartkowie wpłynęła od podatnika informacja o nieruchomościach i obiektach budowlanych wraz z załącznikiem. W tym samym dniu, tj. 10 maja 2024 roku, Wójt Gminy Wartkowie wydał decyzję w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na 2022 i 2023 rok (podatek w wysokości 65 zł i 71,00 zł);
 - dzierżawca części nieruchomości (...) ²⁰ o powierzchni 25 m² nie złożył deklaracji na podatek od nieruchomości na dzierżawioną powierzchnię, a organ podatkowy nie wezwał podatnika do jej złożenia. W trakcie czynności kontrolnych, tj. w dniu 20 maja 2024 roku, do Urzędu Gminy Wartkowie wpłynęła od podatnika deklaracja na podatek od nieruchomości za 2022 i 2023 rok dla przedmiotowej nieruchomości - jako zwolnionej z opodatkowania. Dzierżawca w załączniku do deklaracji wskazał, iż stosownie do postanowień art. 7 ust. 2 pkt. 5 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych jest zwolniony z płatności podatku od nieruchomości wykorzystywanych na cele statutowe;
Należy wskazać, że stosownie do art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - osoby fizyczne, są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, sporządzoną na formularzu według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku od nieruchomości lub od dnia zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3 ustawy. Ponadto, zgodnie z ust. 7 ww. przepisu - podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.
12. Kontrolującym nie przedłożono dokumentów potwierdzających zamieszczenie informacji o udostępnieniu do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę - w prasie lokalnej o zasięgu obejmującym co najmniej powiat, na terenie którego położone są nieruchomości, co stanowiło naruszenie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (powyższe dotyczyło części działki nr 543 o powierzchni 270 m² oraz działki nr 368/7 o powierzchni 5,9620 ha).

¹⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

W zakresie realizacji wydatków budżetowych

1. Stwierdzono, że przeciętne zatrudnienie w miesiącach: styczeń, kwiecień, sierpień, wrzesień i listopada oraz przeciętne zatrudnienie osób niepełnosprawnych w sierpniu V2023 roku zostały nieprawidłowo wykazane w informacjach INF-1. Powyższa nieprawidłowość miała wpływ na powstanie obowiązku wpłaty na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za sierpień 2023 roku w kwocie 828 zł oraz na obowiązek złożenia deklaracji DEK-1-A za ten miesiąc - zamiast informacji INF-1. Przyczyny nieprawidłowości zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli.
2. W przypadku inspektora nie włączono do ogólnego stażu pracy okresu korzystania z urlopu macierzyńskiego w czasie od dnia 1 maja 2013 roku do dnia 31 maja 2013 roku oraz od dnia 1 września 2013 roku do dnia 30 września 2013 roku, tj. 2 miesiące, co miało wpływ na prawidłowość naliczenia dodatku za wieloletnią pracę w 2021 roku i 2022 roku. Stwierdzono zaniżenie dodatku stażowego łącznie w kwocie 172,20 zł tj. w 2021 roku o kwotę 82,00 zł oraz w 2022 roku o kwotę 90,20 zł.

Zgodnie z art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1135), do okresów pracy uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę, nagrody jubileuszowej i jednorazowej odprawy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Okres urlopu macierzyńskiego jest zaliczany do okresu zatrudnienia.

3. Stwierdzono zawyżenie kwot wypłaconych odpraw emerytalnych: [1] w 2022 roku w przypadku dwóch osób, dla pierwszej o kwotę 141,72 zł brutto, natomiast dla drugiej o kwotę 38,49 zł; [2] w 2023 roku w przypadku dwóch osób, dla pierwszej o kwotę 1.741,50 zł, natomiast dla drugiej o kwotę 190,50 zł. Zawyżenie kwot wypłaconych odpraw emerytalnych nastąpiło wskutek naruszenia § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. z 1997 r., nr 2, poz. 14 ze zm.), zgodnie z którym - w podstawie odprawy należy uwzględnić składniki wynagrodzenia za okresy dłuższe niż miesiąc w średniej wysokości wypłaconej w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy.

W 2022 roku pracownicy nabyli prawo do odpraw w październiku. Z kart wynagrodzeń pracowników wynikało, że w okresach styczeń – wrzesień 2022 roku oraz październik – grudzień 2021 roku została im przyznana i wypłacona premia, która stanowiła zmienny składnik wynagrodzenia, wypłacany za okresy dłuższe niż jeden miesiąc. W związku z tym, premie wypłacane w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy, powinny zostać wliczone do podstawy wymiaru tej odprawy w średniej wysokości;

W 2023 roku pierwszy pracownik nabył prawo do odprawy w styczniu 2023 roku. Z karty wynagrodzeń pracownika wynikało, że w okresach od stycznia do maja oraz od września do grudnia 2022 roku została mu przyznana i wypłacona premia, która stanowiła zmienny składnik wynagrodzenia, wypłacany za okresy dłuższe niż jeden miesiąc. W związku z tym, premie wypłacane w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy, powinny zostać wliczone do podstawy wymiaru tej odprawy w średniej wysokości. W sytuacji drugiego pracownika nabył on prawo do odprawy w lipcu 2023 roku. Z karty wynagrodzeń pracownika wynikało, że w okresach od stycznia do czerwca 2023 roku oraz od lipca do grudnia 2022 roku został mu przyznany i wypłacony dodatek specjalny, który realizowany był w przeciągu kilku miesięcy, a zatem był świadczeniem o charakterze okresowym i stanowił zmienny składnik wynagrodzenia, wypłacany za okresy dłuższe niż jeden miesiąc. W związku z tym, dodatki specjalne wypłacane w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy, powinny zostać wliczone do podstawy wymiaru tej odprawy w średniej wysokości.

Premia miała charakter zmienny, ponieważ zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie wynagradzania, maksymalna jej wysokość nie mogła przekroczyć 50% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego pracownika. Tak więc mogła być co miesiąc wypłacana w zmiennej wysokości, w zależności od decyzji pracodawcy.

Ponadto, dodatek specjalny, który zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych, przyznawany jest pracownikom samorządowym z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań, jest świadczeniem jednorazowym lub krótkookresowym, dlatego nie może być traktowany jako stały element wynagrodzenia, czyli regularny i typowy składnik wynagrodzenia. Okolicznością uzasadniającą przyznanie dodatku specjalnego zawsze jest cecha „okresowości” zwiększenia obowiązków lub powierzenia zadań, co powoduje, że ma on charakter świadczenia tymczasowego. Dodatek specjalny w przypadku ww. pracownika był związany z powierzeniem dodatkowych zadań w pewnym okresie, czyli stanowił zmienny składnik wynagrodzenia, wypłacany za okresy dłuższe niż jeden miesiąc. W związku z powyższym powinien zostać wliczony do wysokości ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy na podstawie § 17 ust 1 ww. rozporządzenia.

4. W jednym przypadku odprawa emerytalna nie została wypłacona w ostatnim dniu zatrudnienia, ale 1 dzień po ustaniu stosunku pracy. W myśl § 9 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 października 2021 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1960) - jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy jest wypłacana w dniu ustania stosunku pracy.
5. Stwierdzono także zawyżenie kwoty wypłaconego ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla dwóch pracowników.

W zakresie udzielania zamówień publicznych i realizacji inwestycji

1. W wyniku kontroli dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego [1] pn. „Budowa budynku pasywnego Urzędu Gminy Wartkowice” oraz [2] pn. „Rozbudowa dróg gminnych i leśnych Chodów-Pełczyska”, przeprowadzonych w trybie podstawowym bez negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1605 ze zm.) o wartości szacunkowej poniżej progów unijnych, o jakich stanowi art. 3 ww. ustawy, stwierdzono że zamawiający przekazał informację o złożonych ofertach do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych za pośrednictwem platformy e-Zamówienia po terminie 7 dni od dnia otwarcia ofert wskazanym w art. 81 ust. 1 ustawy.
2. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla zadania pn. „Budowa budynku pasywnego Urzędu Gminy Wartkowice”, stwierdzono że ogłoszenie o wykonaniu umowy zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych w trakcie kontroli RIO, tj. w dniu 11 kwietnia 2024 roku. Wykonanie umowy nastąpiło w dniu 4 sierpnia 2023 roku, o czym świadczył spisany w tym dniu protokół odbioru końcowego robót. Zamawiający nie dochował tym samym obowiązującego terminu (30-dni od dnia wykonania umowy) na zamieszczenie ww. ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych, niezgodnie z wymogiem wskazanym w art. 448 ustawy.
3. W odniesieniu do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Rozbudowa dróg gminnych i leśnych Chodów-Pełczyska”, stwierdzono że zamawiający nie zachował należytej staranności przy ustalaniu wartości szacunkowej zamówienia, poprzez zawyżenie wartości szacunkowej zamówienia w przeliczeniu na euro. Ustalenia wartości szacunkowej zamówienia publicznego w dniu 30 czerwca 2022 roku pracownik Urzędu na kwotę 3.495.110,63 zł netto (co stanowiło 818.661,29 euro - wg kursu 4,2693 euro), w tym część I na kwotę 518.115,34 zł i część II na kwotę 2.976.995,29 zł - w oparciu kosztorysy inwestorskie z dnia 24 maja 2022 roku. Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 3 grudnia 2021 roku w sprawie aktualnych progów unijnych, ich równowartości w złotych kwot wyrażonych w euro oraz średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych lub konkursów - od dnia 1 stycznia 2022 roku średni kurs euro wynosił 4,4536 zł. W związku z powyższym prawidłowa wartość szacunkowa zamówienia w przeliczeniu na euro winna wynosić 784.783,24 euro (3.495.110,63 zł/ 4,4536 zł = 784.783,24 euro). Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na wybór procedury zamówienia i obowiązek stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych.
4. W zakresie sporządzenia sprawozdań z udzielonych zamówień, stwierdzono że zamawiający podał błędną wartość udzielonych zamówień w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach w 2023 roku, które przekazał w dniu 29 lutego 2024 roku oraz w korekcie z dnia 29 lutego 2024 roku. W pkt II „Zamówienia klasyczne o wartości mniejszej niż progi unijne, o których mowa w dziale III ustawy, z wyłączeniem zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi” zamawiający - Gmina Wartkowice wykazała: [1] 5 postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia na roboty budowlane w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy, o łącznej wartości 27.386.004,88 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem umów, Gmina Wartkowice przeprowadziła 4 postępowania, a łączna wartość zawartych

umów bez podatku od towarów i usług wynosiła 28.915.642,36 zł (różnica – 1.529.637,48 zł), która winna zostać wykazana w ww. sprawozdaniu rocznym; [2] 2 postępowania zakończone udzieleniem zamówienia na dostawy w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy, o łącznej wartości 1.792.788,54 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem umów, Gmina Wartkowice przeprowadziła 4 postępowania, a łączna wartość zawartych umów bez podatku od towarów i usług wynosiła 2.804.924,23 zł (różnica – 1.012.135,69 zł), która winna zostać wykazana w ww. sprawozdaniu rocznym; [3] 1 postępowanie zakończone udzieleniem zamówienia na usługi w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy, o wartości 220.863,72 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem umów, wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług wynosiła 233.200,00 zł (różnica – 12.336,28 zł), która winna zostać wykazana w ww. sprawozdaniu rocznym. Również w pkt III „Zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne” zamawiający wykazał 1 postępowanie zakończone udzieleniem zamówienia na usługi w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie art. 132 ustawy, o wartości 1.209.323,96 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem umów, wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług wynosiła 1.217.113,49 zł (różnica – 7.789,53 zł), która winna zostać wykazana w ww. sprawozdaniu rocznym. Ponadto zamawiający w pkt VI „Zamówienia do których stosuje się przepisy ustawy uwzględniające aspekty społeczne” w kolumnie „Wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług” dla wszystkich 6 wykazanych postępowań podał inne wartości, niż wynikają z rejestru umów. W trakcie kontroli dokonano korekty sprawozdania za 2023 roku, zgodnie z rejestrem umów.

W zakresie ewidencji majątku Gminy i inwentaryzacji

1. Ustalono, że wartość gruntu - działki nr 167/2 o powierzchni 0,1199 ha wyniosła 100,00 zł, natomiast po zbyciu ½ udziału niniejszej działki dokonano zdjęcia środka trwałego z ewidencji w dniu 31 grudnia 2022 roku w kwocie 34.000,00 zł - na podstawie protokołu zdawczo – odbiorczego z przekazania nieruchomości z dnia 6 grudnia 2022 roku.

Wobec powyższego należy wskazać, że grunt wprowadza się do ksiąg rachunkowych w wartości początkowej ustalonej na poziomie ceny nabycia. Jest nią cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu (bez podlegających odliczeniu podatków: VAT oraz akcyzowego), a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym. Cenę tę obniża się o rabaty, opusty i inne podobne zmniejszenia (art. 28 ust. 2 ustawy o rachunkowości). W razie zakupu gruntu cena ta powinna zostać zwiększona m.in. o koszty bezpośrednio związane z tym zakupem, np. opłaty notarialne czy koszty wieczystoksięgowe, a także podatek od czynności cywilnoprawnych. Do wartości początkowej gruntu uznanego za środek trwały trzeba zaliczyć również koszty obsługi zobowiązań, np. kredytu, zaciągniętych w celu sfinansowania jego zakupu (w tym odsetki i prowizje) i związane z nimi różnice kursowe (art. 28 ust. 8 ustawy o rachunkowości). Ważne jest, że wydatki te zwiększają wartość początkową gruntu jedynie do momentu oddania go do używania. Gdy zostaną poniesione po dniu przyjęcia go do używania, odnosi się je np. na konto 751 - Koszty

finansowe. Należy podkreślić, że grunty - z wyjątkiem służących wydobyciu kopalin metodą odkrywkową - nie podlegają amortyzacji. Stanowi tak art. 31 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Grunty nie tracą bowiem na wartości, wręcz przeciwnie - często zdarza się, że ich wartość rynkowa z upływem czasu wzrasta. W takiej sytuacji jednostka nie może w księgach rachunkowych dobrowolnie podwyższyć wartości początkowej gruntu zaliczonego do środków trwałych do jego wartości rynkowej. Ustawa o rachunkowości nie przewiduje bowiem takiej możliwości. Wyjątkiem jest aktualizacja wartości środków trwałych (i dotychczasowego umorzenia) dokonywana na podstawie odrębnych przepisów (ostatnia taka aktualizacja odbyła się na dzień 1 stycznia 1995 r.). Powyższe wynika z art. 31 ust. 3 ustawy o rachunkowości, jak również z § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy zaznaczyć, że wyksięgowanie z ewidencji gruntu w wartości wynikającej z operatu szacunkowego zamiast w wartości początkowej (w której była zaewidencjonowana działka) ma wpływ na wierne przedstawienie sytuacji majątkowej Gminy. Grunty stanowią cenny składnik majątku, a ich wycena bilansowa powoduje wzrost aktywów trwałych jednostki. W świetle przepisów ustawy o rachunkowości brak jest podstaw do samodzielnego podwyższania/aktualizacji wartości księgowej gruntów do ich wartości rynkowej.

W zakresie wyceny gruntów zwrócić należy uwagę na art. 150 ust 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który stanowi że w wyniku wyceny nieruchomości dokonuje się określenia wartości rynkowej, odtworzeniowej, katastralnej i określenia innych rodzajów wartości określonych w odrębnych przepisach. Ponadto, art. 150 ww. ustawy stwierdza, że wartość rynkową określa się dla nieruchomości, które są lub mogą być przedmiotem obrotu, wartość odtworzeniową określa się dla nieruchomości, które ze względu na rodzaj, obecne użytkowanie lub przeznaczenie nie są lub nie mogą być przedmiotem obrotu rynkowego, a także jeżeli wymagają tego przepisy szczególne, wartość katastralną nieruchomości ustala się dla nieruchomości, o których mowa w przepisach o podatku od nieruchomości oraz że określenia wartości rynkowej i odtworzeniowej dokonują rzeczoznawcy majątkowi. Z powyższego przepisu wynika obowiązek wyceny nieruchomości przez rzeczoznawcę majątkowego dla nieruchomości przeznaczonych do zbycia, a nie na potrzeby ewidencji księgowej.

Zgodnie z powyższym wartość rynkowa nieruchomości została określona w kwocie 34.000,00 zł, na podstawie operatu szacunkowego, jedynie dla potrzeb ustalenia ceny sprzedaży i nie uprawniała do wyksięgowania środka trwałego z inną wartością niż był ujęty w ewidencji. Skoro wartość składnika majątku w postaci działki nr 167/2 o pow. 0,1199 ha w księgach rachunkowych wyniosła 100,00 zł, zdjęcie środka trwałego z ewidencji również winno zostać zaewidencjonowane w kwocie 100,00 zł. Wyksięgowanie środka trwałego stanowiącego grunt z ewidencji w kwocie 34.000,00 zł spowodowało zaniżenie wartości majątku w kontrolowanej jednostce o 33.900 zł. Ponadto, należy zauważyć, że powyższa praktyka w przypadku sprzedaży działek o dużej

wartości, po kilku latach mogłaby doprowadzić do sytuacji w której wartość gruntów zrównałaby się do zera lub przyjęła wartość ujemną.

2. Nieprawidłowo ustalano wartość środka trwałego wytworzonego w ramach inwestycji. Zgodnie z art. 28 ust. 8 ustawy o rachunkowości - cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych obejmuje ogół kosztów z nimi związanych w sposób bezpośredni lub pośredni, poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania. Pomocniczo warto zwrócić uwagę na kwestie ustalania wartości początkowej środków trwałych określone w Krajowych Standardach Rachunkowości nr 11 Środki trwałe (uchwała Nr 4/2017 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 3 kwietnia 2017 roku). Stosownie do pkt 6.9 standardów do wartości początkowej środka trwałego nie zalicza się kosztów, które nie są związane przyczynowo - skutkowo z pozyskaniem środka trwałego. W szczególności do wartości początkowej środka trwałego nie zalicza się kosztów działań marketingowych, które mają zapewnić uzyskiwanie korzyści ekonomicznych ze środka trwałego po jego wybudowaniu, niezależnie od okresu, w którym są ponoszone.

W przypadku inwestycji „Budowa budynku pasywnego Urzędu Gminy Wartkowice” do wartości początkowej środka trwałego nieprawidłowo zaliczono koszty promocji, w tym koszty emisji programu telewizyjnego, koszty eventów i inne koszty związane z działaniami marketingowymi, jak również prowizję banku za przelewy w łącznej wysokości 50.113,10 zł.

Z kolei w odniesieniu do inwestycji „Rozbudowa dróg gminnych i leśnych Chodów-Pęczyska” do wartości środka trwałego nie zaliczono kosztów nadzoru archeologicznego na kwotę 3.000,00 zł brutto oraz nadzoru inwestorskiego na kwotę 52.767,00 zł brutto. Wartość OT winna wynosić 4.277.127,46 zł brutto. Gmina Wartkowice realizując II etap zadania w 2023 roku sporządziła kolejne OT, w rezultacie spowodowało to sytuację, w której jeden środek trwały posiadał kilka numerów inwentarzowych (00160/ST oraz 00295/ST). Zarówno koszty nadzoru archeologicznego, nadzoru inwestorskiego, jak i realizacji II etapu zadania powodują zwiększenie wartości istniejącego już środka trwałego.

3. W wyniku zakończenia badanych zadań inwestycyjnych wprowadzono na stan środki trwałe pod nazwami: [1] „Budowa budynku pasywnego Urzędu Gminy Wartkowice”, [2] „Rozbudowa drogi gminnej Nr 111205E Chodów – Pęczyska Kopiec – Kolonia Borek”. Nadanie obiektowi inwentarzowemu nazwy nie powinno się odnosić do rodzaju prac jakie zostały wykonane, lecz określać rodzaj obiektu, jaki został zakupiony lub wytworzony. Nazwa środka trwałego oraz jego podstawowe parametry powinny umożliwiać zakwalifikowanie tego środka do odpowiedniej grupy KŚT. Zatem, nazwa powyższych obiektów powinna określać, że jest to: budynek Urzędu Gminy Wartkowice czy droga Nr 111205E Chodów – Pęczyska Kopiec – Kolonia Borek. Natomiast zakres wykonanych prac determinuje czy zostaną one uznane jako remont (naprawa), modernizacja, przebudowa lub budowa, jak też czy w wyniku wykonanych prac powstanie nowy obiekt inwentarzowy czy też nastąpi zwiększenie wartości już istniejącego obiektu, lub też zostaną one uznane jako prace remontowe niezwiększające wartości środka trwałego. Każdorazowo przed zakwalifikowaniem określonych wydatków (kosztów) jako remontu, czy

jako modernizacji danego środka trwałego, należy szczegółowo przeanalizować zakres wykonanych robót oraz innych czynności w porównaniu do stanu przed dokonaniem nakładów.

4. Stwierdzono przypadki niewprowadzenia składników majątku do ewidencji księgowej w miesiącu przekazania ich do używania (opóźnienia kilkumiesięczne). Stosownie natomiast do art. 6 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, – w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty oraz do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.
5. W przypadku czynności inwentaryzacyjnych stwierdzono następujące uchybienia:
 - czynności inwentaryzacyjne dotyczące konta 080 - Środki trwałe w budowie, w formie weryfikacji okazały się niestaranne, gdyż nie wykryły, że obejmuje ono zadania, których realizacji zaniechano z powodu upływu terminu ważności dokumentacji projektowej.

Stosownie do uregulowań zawartych w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości - środki trwałe w budowie inwentaryzowane są corocznie wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku metodą weryfikacji, czyli porównania danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji ich wartości. Zatem, celem wskazanej inwentaryzacji winno być stwierdzenie czy posiadane przez jednostkę dokumenty potwierdzają istnienie poszczególnych składników aktywów, ich wiarygodność i poprawność wyceny. Wobec tego należy uznać, że czynności inwentaryzacyjne w powyższym zakresie przeprowadzono niestarannie;

- czynności inwentaryzacyjne dotyczące konta 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami, były nieskuteczne, gdyż wartość zobowiązań wynikająca z konta 201 była niezgodna ze stanem faktycznym oraz niezgodna z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-28S. Ustalono, że w 2023 roku nie zostały przekazane do Referatu Finansowo-Księgowego oraz wprowadzone do ksiąg rachunkowych korekty faktur wystawione przez PGNiG, co szczegółowo zostało opisane we wcześniejszej części wystąpienia pokontrolnego.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości - na ostatni dzień każdego roku obrotowego przeprowadza się inwentaryzację zobowiązań poprzez weryfikację stanu księgowego z dokumentacją źródłową;

- nie było możliwe porównanie gruntów ujętych w ewidencji środków trwałych Urzędu Gminy Wartkowice i ewidencji mienia komunalnego, ponieważ w księgach środków trwałych, w których prowadzona jest ewidencja gruntów podsumowywane są tylko wartości działek, natomiast sumowanie powierzchni działek nie jest dokonywane w celu ich zweryfikowania. Brak możliwości porównania ewidencji mienia komunalnego z ewidencją księgową stanowił naruszenie § 8 ust. 1 rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,

zgodnie z którym - inwentaryzacja nieruchomości powinna zapewnić porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z ewidencją odpowiednio gminnego, powiatowego i wojewódzkiego zasobu nieruchomości.

W zakresie innych ustaleń – jednorazowe dodatki uzupełniające dla nauczycieli

Do dokonania podziału jednorazowego dodatku uzupełniającego przyjęto nieprawidłowe stawki osobiste wynagrodzenia zasadniczego, które wynikały z przyjęcia średniego dla 12 miesięcy faktycznie wypłaconego wynagrodzenia zasadniczego, zamiast średniej sumy wynagrodzenia zasadniczego przemnożonego przez wymiar etatu w danym miesiącu. Skutkowało, to powstaniem rozbieżności w wysokości jednorazowego dodatku uzupełniającego, jaki powinni otrzymać poszczególni nauczyciele - od zawyżenia o około 85 zł do zaniżenia o około 68 zł. Zgodnie przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 15 grudnia 2022 roku w sprawie sposobu opracowania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli (Dz. U. z 2022 r., poz. 2767) - dla każdego nauczyciela wylicza się oddzielnie osobistą stawkę wynagrodzenia zasadniczego proporcjonalnie do okresu zatrudnienia, w którym nauczyciel pobierał wynagrodzenie.

W zakresie innych ustaleń

1. W wyniku analizy danych wynikających z sporządzonego przez kontrolowaną jednostkę zestawienia decyzji orzekających o ustaleniu odszkodowania za nieruchomości, które z mocy prawa stały się własnością Gminy Wartkowie na podstawie ostatecznych decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej ustalono, że **w przypadku 262 decyzji odszkodowanie nie zostało wypłacone** z uwagi na złożenie oświadczenia o darowaniu odszkodowania na rzecz Gminy Wartkowie. Ze składanych przez właścicieli działek oświadczeń wynikało, że rezygnują z przysługującego im odszkodowania z tytułu przejęcia nieruchomości stanowiących ich własność przez Gminę Wartkowie oraz że uzyskaną w tytułu odszkodowania kwotę darują Gminie Wartkowie i a Wójt Gminy Wartkowie w imieniu Gminy Wartkowie przyjmuje tę darowiznę. Ponadto we wcześniejszych latach właściciele składali oświadczenia o nieodpłatnym przekazaniu swoich nieruchomości na poszerzenie pasa drogowego, oraz że przekazana nieruchomość będzie stanowić wniesienie dobrowolnego udziału własnego w budowie drogi. Oświadczenie to zawierało określenie, że w przypadku gdy łącznie powierzchnia przekazanych nieruchomości na rzecz poszerzenia pasa drogowego (danej drogi) przekroczy 2.000 m² Gmina Wartkowie zobowiązuje się do wypłaty rekompensaty w wysokości 3 zł za każdy metr kwadratowy powyżej 2.000 m².

Zgodnie z art. 12 ust. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2024 roku poz. 311) w przypadku jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub gospodarczy Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego mogą zrzec się w całości lub w części odszkodowania za nieruchomości, o których mowa w ust. 4, w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Oświadczenie to składa się do organu, o którym mowa w ust. 4a ustawy (czyli do organu, który wydał decyzję o ustaleniu odszkodowania).

Zgodnie art. 12 ust. 8 ww. ustawy - w przypadku zrzeczenia się odszkodowania za nieruchomości, o których mowa w ust. 4 (tj. nieruchomości wymienionych w decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej): [1] przed wszczęciem postępowania ustalającego wysokość odszkodowania - postępowania nie wszczyna się; [2] w trakcie postępowania ustalającego wysokość odszkodowania - postępowanie umarza się; [3] po wydaniu decyzji ustalającej wysokość odszkodowania - decyzję wygasza się.

Zrzeczenie się odszkodowania na podstawie powyżej przytoczonych przepisów możliwe jest w tylko przypadku, gdy właścicielem nieruchomości jest Skarb państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, natomiast obowiązujące uregulowania nie przewidują możliwości, aby osoby fizyczne lub osoby prawne mogły się zrzec należnego im odszkodowania na rzecz jednostki samorządu terytorialnego.

Jednocześnie, nie ma przeszkód, by środki finansowe uzyskane tytułem odszkodowania były przedmiotem darowizny na rzecz jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie zestawienia decyzji orzekających o ustaleniu odszkodowania za nieruchomości, które z mocy prawa stały się własnością Gminy Wartkowice na podstawie ostatecznych decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, ustalono, że w licznych przypadkach oświadczenia o zrzeczeniu się odszkodowania były składane nawet kilka lat wcześniej np. w 2015 roku, a decyzja o ustaleniu odszkodowania została wydana dopiero w 2020 roku. Stwierdzono również przypadki, iż oświadczenia były składane w terminie dłuższym niż 14 dni od dnia, w którym decyzja o ustaleniu odszkodowania stała się ostateczna.

W przypadku 262 decyzji dotyczących ustalenia odszkodowania, nie zostało ono przekazane na rzecz właścicieli, tj. nie nastąpił przepływ pieniężny. Również darowizna na rzecz Gminy nie była związana przepływem pieniądza, tj. brak było faktycznego wpływu pieniężnego.

Przepis art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, określa również, że do ustalenia wysokości i wypłacenia odszkodowania, o którym mowa w ust. 4a, stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami, z zastrzeżeniem art. 18.

Zgodnie z art. 129 ust. 5 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami - starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, wydaje odrębną decyzję o odszkodowaniu gdy nastąpiło pozbawienie praw do nieruchomości bez ustalenia odszkodowania, a obowiązujące przepisy przewidują jego ustalenie. Stosownie do treści art. 132 ww. ustawy - zapłata odszkodowania następuje jednorazowo, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o wywłaszczeniu podlega wykonaniu, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b. Ust. 1a określa, że w sprawach, w których wydano odrębną decyzję o odszkodowaniu, zapłata odszkodowania następuje jednorazowo w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o odszkodowaniu stała się ostateczna. Ponadto zgodnie z art. 132 ust. 2 ustawy do skutków zwłoki lub opóźnienia w zapłacie odszkodowania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego.

Mając na względzie powyższe ustalenia, w ocenie RIO w Łodzi nie ma wystarczających przesłanek, by kwestionować wolę stron dokonujących i przyjmujących darowizny. Gmina powinna dołożyć jednak należytej staranności, by czynności związane z darowiznami wpisywały się w ramy wyznaczone przez przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, czyli uwzględniały w szczególności termin wypłaty odszkodowania, jak również przez przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1061) dotyczące umowy darowizny (art. 888 i nast. ustawy)²¹.

2. W przypadku 62 decyzji o ustalenie odszkodowania, nastąpiła wypłata odszkodowania lub częściowa darowizna i częściowa wypłata odszkodowania. Wypłata odszkodowania następowała zazwyczaj w okresie 1-2 miesięcy po dacie, w której decyzja stała się ostateczna, natomiast zdarzały się przypadki, kiedy wypłata nastąpiła w okresie około 6 miesięcy od daty, w której decyzja stała się ostateczna. Urząd wysyłał pismo o wskazanie rachunku bankowego, na który ma zostać przekazane odszkodowanie i po uzyskaniu odpowiedzi przelew następował w ciągu 1 miesiąca.

Stosownie do art. 12 ust. 5 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych w zw. z art. 132 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami - wypłata odszkodowania powinna nastąpić w ciągu 14 dni od dnia, w którym decyzja o odszkodowaniu stała się ostateczna.

3. W przypadku 26 decyzji o ustalenie odszkodowania, odszkodowanie zostało przekazane do depozytu sądowego. Przekazanie środków do depozytu sądowego zazwyczaj następowało w okresie 2 -3 miesięcy, jednak w kilku przypadkach nastąpiło w ciągu roku od wydania decyzji. W przypadku 8 decyzji nie wypłacono odszkodowania i nie przekazano go do depozytu sądowego, brak też było w tych przypadkach oświadczenia o przekazaniu darowizny.

Odpowiedzialność za powyższe uchybienia i nieprawidłowości ponoszą pracownicy Urzędu Gminy Wartkowice, w zakresie wskazanym w protokole kontroli.

II.

Przekazując informację o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań na celu ich usunięcia oraz zapobieżenia ich występowaniu w przyszłości. W tym celu RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

²¹ Przykładowo, zgodnie z art. 889 ustawy Kodeks cywilny – nie stanowią darowizny następujące bezpłatne przysporzenia: 1) gdy zobowiązanie do bezpłatnego świadczenia wynika z umowy uregulowanej innymi przepisami kodeksu; 2) gdy kto zrzeka się prawa, którego jeszcze nie nabył albo które nabył w taki sposób, że w razie zrzeczenia się prawo jest uważane za nienabyte.

1. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności poprzez:
 - ewidencjonowanie w księgach rachunkowych Urzędu Gminy na koncie 030 jedynie długoterminowych aktywów finansowych, nad którymi jednostka sprawuje kontrolę oraz na koncie 761 pozostałych kosztów operacyjnych niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, które wystąpiły incydentalnie;
 - ewidencjonowanie dochodów nieujętych w planach finansowych innych jednostek budżetowych w sposób zgodny z systematyką określoną w ww. rozporządzeniu;
 - ewidencjonowanie operacji na kontach 409 i 751 zgodnie z systematyką określoną w rozporządzeniu;
 - ewidencjonowanie na kontach 224 i 223 w księgach rachunkowych budżetu (organu) oraz na kontach 222 i 223 w księgach rachunkowych Urzędu Gminy operacji zgodnie z systematyką określoną w rozporządzeniu, która nie będzie zaburzać zamknięcia kręgu dochodów i wydatków oraz która zapewni rzetelne ustalenie sald tych kont;
 - ujmowanie kosztów związanych z wpłatami na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na koncie 403 – Podatki i opłaty;
 - ewidencjonowanie operacji na koncie 222 w księgach rachunkowych budżetu (organu) zgodnie z systematyką określoną w rozporządzeniu;
 - stosowanie techniki księgowania umożliwiającej prawidłowe ustalenie wysokości obrotów na kontach, jeżeli przepisy dotyczące sprawozdań nakładają obowiązek wykazywania w tych sprawozdaniach określonych obrotów kont, stosownie do § 21 pkt 1 rozporządzenia;
 - porównanie ewidencji gminnego zasobu nieruchomości z ewidencją księgową stosownie do wymogu zawartego w § 8 ust. 1 rozporządzenia;
2. Dokonać weryfikacji poprawności wyliczeń skutków finansowych zwolnień i obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od nieruchomości, a następnie dokonać korekty sprawozdań budżetowych Rb-27S i Rb-PDP, sporządzonych za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 roku, w związku z nieprawidłowym wykazaniem skutków finansowych zwolnień i obniżenia górnych stawek podatkowych. Poprawione sprawozdania przekazać RIO w Łodzi, wskazując przyczynę korekty.
3. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, poprzez:
 - prawidłowe ujmowanie w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP danych o skutkach finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych, skutkach finansowych udzielonych ulg i zwolnień przez Radę Gminy w podatku od nieruchomości i w podatku od środków transportowych;

- prawidłowe sporządzanie sprawozdań Rb-27S i Rb-PDP wykazując skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatkowych w złotych i w groszach, przestrzegając regulacji zawartych w § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia;
 - ujmowanie w sprawozdaniu Rb-NDS właściwej kwoty: [1] nadwyżki z lat poprzednich, [2] wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych; [3] niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z § 12 pkt 5 lit. c, d i e Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia oraz uwzględniając kategoryzację źródeł przychodów wynikającą z art. 217 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - zapewnienie zgodności danych wynikających z ewidencji księgowej z danymi zawartymi w sprawozdaniach, stosownie do wymogu wynikającego z § 9 ust. 2 rozporządzenia;
 - terminowe sporządzanie i przekazywanie jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27S i Rb-28S - zgodnie z regulacjami zawartymi w załączniku nr 41 do rozporządzenia.
4. Zapewnić dokonywanie wpłat dochodów realizowanych przez Urząd Gminy przy użyciu terminala płatniczego na rachunek bankowy dochodów Urzędu Gminy.
 5. Zapewnić rzetelne sporządzanie bilansu z wykonania budżetu Gminy Wartowice, poprzez wykazywanie realnych sald pozostałych zobowiązań oraz należności i rozliczeń.
 6. Zapewnić przestrzeganie ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, w szczególności poprzez:
 - dokonywanie zapisów księgowych, które odzwierciedlają stan rzeczywisty, tak aby księgi rachunkowe cechowały się rzetelnością, stosownie do wymogu określonego w art. 24 ust. 2 ustawy;
 - prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób sprawdzalny, który umożliwi stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald), zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy;
 - dokonywanie w księgach rachunkowych zapisów spełniających wymogi określone w art. 23 ust.2 ustawy;
 - wprowadzanie do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego w postaci zapisu, każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, stosownie do art. 20 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 ustawy;
 - ustalanie wartości początkowej środków trwałych zgodnie z wymogami zawartymi w art. 28 ust. 8 ustawy;
 - przeprowadzanie inwentaryzacji konta 080 – Środki trwałe w budowie, z należytą starannością, zgodnie z art. 26 ust.1 pkt 3 ustawy;
 - przeprowadzanie inwentaryzacji aktywów i pasywów zgodnie z przepisami art. 26 ustawy i z należytą starannością.

7. Zapewnić przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, poprzez:
 - zachowanie zasady budżetowania określonej w art. 11 ust.1 ustawy, zgodnie z którą - jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
 - prognozowanie wartości finansowych w zakresie rozchodów z zachowaniem wymogu realistyczności, stosownie do art. 226 ust. 1 ustawy;
 - prawidłowe ustalanie limitów zobowiązań dla przedsięwzięć ujmowanych w załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, aktualnych w danym roku, stosownie do przepisów art. 226 ust. 1 pkt 8 ustawy;
 - dokonywanie wydatków w granicach kwot określonych w uchwale budżetowej oraz w planie finansowym Urzędu, stosownie do postanowień art. 254 pkt 3 w związku z art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 i art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy.
8. Dokonać analizy zapisów księgowych dokonanych na kontach 223 i 224 w latach 2021 – 2023, w celu ujawnienia wszystkich błędnych księgowania, a następnie dokonać ich sprostowania w 2024 roku.
9. Ustalać rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu podatku od towarów i usług poprzez właściwe ewidencjonowanie nadwyżki będącej należnością lub zobowiązaniem oraz odpowiednie jej wykazywanie w bilansie Urzędu Gminy.
10. Zaprzestać zwracania naliczonego podatku od towarów i usług z rachunku budżetu Gminy Wartkowice jednostkom budżetowym.
11. Dokonać analizy salda konta 080. Odpisać z konta 080 wartości związane z zadaniami, z których realizacji Gmina zrezygnowała, urealnijając zapisy na ww. koncie.
12. Zapewnić należyte monitorowanie procesów związanych z wykonaniem budżetu, podejmując – w uzasadnionych przypadkach – w trakcie roku budżetowego decyzje korygujące pierwotne założenia.
13. Zapewnić przestrzeganie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, poprzez:
 - dokonywanie czynności sprawdzających w stosunku do składanych przez podatników podatku od nieruchomości i od środków transportowych deklaracji podatkowych, na podstawie art. 272 ustawy. W razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji, stosownie do art. 274a § 2 ustawy, wzywać podatników do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny poddania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych;
 - dokonywanie przypisów zobowiązań podatkowych po doręczeniu decyzji organu podatkowego ustalającej wysokość tego zobowiązania;
 - wydawanie decyzji dotyczących udzielania ulg w zapłacie podatków zgodnie z unormowaniami zawartymi w ustawie, w szczególności przez zgromadzenie odpowiedniego materiału dowodowego pozwalającego na wnikliwą ocenę stanu faktycznego, stosownie do wymogów wynikających z art. 122 i art. 187 § 1 ustawy;

- stosowanie art. 55 § 2 ustawy, zgodnie z którym - jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę;
 - dokonywanie analizy zobowiązań podatkowych poszczególnych podatników, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności powodujących przerwanie lub zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określonych w art. 70 ustawy Ordynacja podatkowa, aby nie dopuścić do przedawnienia należności podatkowych;
 - zdejmowanie z ewidencji zobowiązań podatkowych, które uległy przedawnieniu (art. 59 § 1 pkt 9 ustawy);
14. Podjąć, w oparciu o przepisy ustawy Ordynacja podatkowa, czynności mające na celu ustalenie stanu faktycznego oraz prawnego i wyjaśnienie prawidłowości opodatkowania podatników podatku od nieruchomości opisanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
 15. W zakresie wydawanych decyzji dotyczących udzielania ulg inwestycyjnych w podatku rolnym gromadzić odpowiedni materiał dowodowy pozwalający na wnikliwą ocenę stanu faktycznego, mając na uwadze wymagany przez ustawodawcę cel oraz źródła finansowania wydatków, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
 16. Zapewnić przestrzeganie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych, poprzez:
 - prawidłowe ustalanie momentu powstania obowiązku podatkowego, stosownie do regulacji zawartych w art. 9 ust. 4 ustawy;
 - opodatkowanie podatkiem od nieruchomości osób fizycznych, osób prawnych, jednostek organizacyjnych, w tym spółek nieposiadających osobowości prawnej, będących posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy.
 17. Zapewnić przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, w szczególności:
 - w zakresie sporządzania planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, o którym mowa w art. 25 ust. 2 ustawy;
 - poprzez podawanie do publicznej wiadomości wykazów nieruchomości przeznaczonych do zbycia lub oddania w użytkowanie, najem, dzierżawę lub użyczenie, zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy.
 18. Zapewnić na wystawianych fakturach określanie terminów płatności czynszu zgodnie z obowiązującymi umowami najmu.
 19. Zapewnić należyte monitorowanie potwierdzeń odbioru faktur przez najemców oraz dzierżawców - w celu ustalenia terminowości regulowania czynszu za najem lub dzierżawę.
 20. Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, poprzez:

- obliczanie wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w oparciu o reguły zawarte w art. 21 ustawy;
 - składanie deklaracji i dokonywanie wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w terminie określonym w art. 49 ust. 2 ustawy.
21. Zapewnić prawidłowe ustalanie i wypłatę dodatków za wieloletnią pracę, stosownie do regulacji zawartych w art. 38 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych.
 22. Wyrównać pracownikowi wskazanemu w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego wypłacony w zaniżonej wysokości dodatek stażowy.
 23. Zapewnić przestrzeganie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop, poprzez:
 - ustalanie podstawy obliczania odprawy emerytalnej uwzględniając składniki wynagrodzenia za okresy dłuższe niż miesiąc w średniej wysokości wypłaconej w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy, zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia;
 - ustalanie podstawy obliczania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy uwzględniając składniki wynagrodzenia za okresy dłuższe niż miesiąc w średniej wysokości wypłaconej w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy, zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia.
 24. Wypłat odpraw emerytalnych dokonywać w dniu rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.
 25. Zapewnić przestrzeganie ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych, poprzez:
 - przekazywanie informacji o złożonych ofertach do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zgodnie z obowiązującymi wymogami określonymi w art. 81 ust. 1 ustawy;
 - zamieszczanie ogłoszenia o wykonaniu umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych w obowiązującym terminie 30 dni od wykonania umowy, zgodnie z art. 448 ustawy;
 - dokonywanie szacowania wartości zamówienia z zachowaniem należytej staranności czyniąc zadość wymogom określonym w art. 28 ustawy.
 26. Zapewnić należyłą staranność przy sporządzaniu i przekazywaniu rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach publicznych.
 27. Zaprzestać wyksięgowywania z ewidencji księgowej gruntów zaliczonych do środków trwałych w wartości wynikającej ze sporządzonego do celów sprzedaży operatu szacunkowego, mając na uwadze, że grunty zdejmują się z ewidencji w wartości początkowej ustalonej na poziomie ceny nabycia.

28. Nadawać środkom trwałym nazwy określające obiekty lub urządzenia oraz ich podstawowe parametry, tak aby możliwe było właściwe ich zakwalifikowanie w ramach KŚT.
29. Zapewnić prawidłowe obliczanie osobistych stawek wynagrodzenia stanowiących podstawę obliczenia jednorazowego dodatku uzupełniającego dla nauczycieli, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 15 grudnia 2022 roku w sprawie sposobu opracowania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli.
30. Zapewnić wypłatę odszkodowań za pozbawienia prawa do nieruchomości w terminie 14 dni od dnia w którym decyzja stała się ostateczna, zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 132 ust. 1a i art. 129 ust. 5 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 12 ust. 5 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.
31. Zapewnić przekazywanie odszkodowania do depozytu sądowego w sytuacjach, o których mowa w art. 133 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 12 ust. 5 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.
32. Wyjaśnić sprawę wypłaty odszkodowania albo istnienia przesłanek przekazania świadczenia do depozytu sądowego w przypadku 8 decyzji, umieszczonych w sporządzonym przez jednostkę wykazie, w zakresie których nie wypłacono odszkodowania i nie przekazano go do depozytu sądowego, jak również brak jest w tych przypadkach dokumentów dotyczących darowizny.
33. W przypadku zawierania umowy darowizny stosować przepisy art. 888 i nast. ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Ryszard Paweł Krawczyk
Prezes RIO w Łodzi
(podpisane cyfrowo)

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Gminy w Wartkowicach,

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Wartkowicach,

aa.